

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA UYGULANAN
İŞ EĞİTİMİ DERS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Hesna Dilara GÜLERCAN
048127107

Tez Danışmanı
Prof.Dr.Mediha GÜLER

Ankara–2007

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Hesna Dilara G¼LERCAN 'a ait "İstanbul İli İlköğretim Okullarında Uygulanan İş Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesi" adlı çalışma j¼rimiz tarafından El Sanatları Eğitimi Bölümü Dekoratif Ürünler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....

Üye.....

Üye.....

Üye.....

Üye.....

ÖZET

Bu araştırmanın amacı İstanbul İli İlköğretim Okullarında Uygulanan İş Eğitimi Ders Programında uygulanan eğitimin, öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Çalışma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. Araştırmacı tarafından literatür taraması sonucunda, araştırmayı oluşturacak verileri elde etmek amacıyla ilköğretim öğrencilerine uygulanmak üzere anket hazırlanmış ve öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma evreni, 2005–2006 öğretim yılında İstanbul ili ilköğretim okullarında rasgele seçilen (Kadıköy - Moda İ.Ö.O, Üsküdar-Atatürk İ.Ö.O, Kartal - İhsan Bayrakçı İ.Ö.O) okulların öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu programda eğitim alan 210 (102 kız, 108 erkek) öğrencinin tamamı örneklem olarak seçilmiş ve ayrıca örneklem seçilmemiştir. Elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarını yorumlamak için verilerin analizinde frekans, yüzde dağılımları alınarak bulgular tablolarda yorumlanmıştır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde İş Eğitimi dersi, ilköğretim okulu öğrencileri tarafından çok sevildiği görülmektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin en çok sevdiği ders Matematik ve Fen dersleridir. Üçte birinden fazlası da İş Eğitimi derslerini çok sevdiğini belirtmişlerdir.

İş Eğitimi derslerinde, öğrenciler en çok Ev Ekonomisi alanına ilgi duymaktadır. İş ve Teknik Eğitimi alanına ise yarıdan fazlası ilgi göstermektedir. Özellikle Ticaret ve Tarım alanına karşı öğrencilerin ilgileri yetersizdir. Yetersiz olmasının sebebi ilköğretim okullarında yeteri kadar Ticaret ve Tarım öğretmenlerinin olmamasından kaynaklanmaktadır.

İş Eğitimi derslerinin işlendiği atelye ve sınıf uygulama alanlarında ki araç gereç ve donanımların yarıdan fazlasında yeterli olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin dört üçten fazlası malzeme teminini kendi imkânlarıyla karşılaşırken çok az bir kısmı malzeme temin edememektedir.

İlköğretim okullarında İş Eğitimi dersleri öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanımalarında, zaman, malzeme ve enerji tasarrufu gibi alışkanlıkları kazandırabilmede, iş hayatı ile meslekleri tanımalarında, mesleki ilgi ve yetenekleri tanımalarında, karşılaşılan problemlere pratik çözümler getirebilmelerinde, bir iş yapmanın hazzını ve gururunu duyabilmelerinde ve yapılan işleri günlük hayatta kullanabilmelerinde etkili olduğu görülmüştür.

İlköğretim okulu 8.sınıf öğrencilerine göre, İş Eğitimi derslerinde proje konularını kendileri tespit etmekte ve görüşleri dikkate alınmaktadır. Proje uygulamalarında sürenin yeterli olduğunu düşünmektedirler. İş Eğitimi derslerinde, öğrenciler en çok Ev Ekonomisi alanında proje faaliyetlerine katılmışlardır.

ABSTRACT

This investigation aims to get opinions of the students about rating programme of the science of technology education at primary schools in Istanbul City.

This descriptive research is based on scanned model. The data has been collected by scanning the related literature and using questionnaires.

The questionnaire has been carried out by sampling all students among the 210 students studying science of technology in Moda Elementary School, Atatürk Elementary School and İhsan Bayrakçı Elementary School in Istanbul City.

The data analyzed by frequency, percentage and arithmetic mean techniques.

To explain the research results, findings are commented on using tables which's are formed by analyzing data.

In the evaluation of the findings obtained from the research, primary schools students enjoyed science of technology lessons very much.

Primary schools students enjoyed mathematics and science lessons at most. More than one part of three, are also enjoyed science of technology lessons very much.

At science of technology lessons, students are interested in Home Economics at most. More than one part of two, are interested in Work and Technique Education. Especially they show insufficient interest in Trade and Agriculture field, because of there are no Trade and Agriculture teachers at their schools.

Due to application based studies, science of technology lessons are enjoyed very much by primary school students.

It has been occurred that more than half of the workshops and classes, where science of technology lessons are studied, are insufficient in terms of tools and materials. More than three part of four of the students bought the materials by themselves whereas very few of students could not get the materials.

It has been occurred that science of technology lessons help students; to recognize their interests and abilities, to gain time, material and energy management habits, to recognize business life and occupations, to recognize occupational interests and abilities, to find a practical solutions while facing a problem, to be proud of themselves after an achieved workshop and using it in workaday life.

According to the primary school (8. level) students', they can assign project subject by themselves and their opinions are taken note. At workshops, they are thinking that it is enough time to finish the project.

At science and technology lessons, students did the Home Economy project at most.

ÖNSÖZ

Bilginin hızla çoğaldığı bir çağda sadece geçmiş yüzyılların değerlerini aktarmayı amaçlayan bir eğitim yetersiz kalmaktadır. Teknoloji eğitimi, teknolojik kültür etrafında ve genel eğitim kavramı esas alınarak geliştirilmiş eğitim yaşantılarından olmuştur. Bu eğitim bireylere iş, hayat ile ilgili olarak takım, araç, gereç ve süreçleri tanımlarına ve endüstrinin günlük yaşamdaki etkilerini anlamalarına fırsat verir.

Zorunlu eğitim çağındaki öğrencilerin, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmada yetersiz olan, teorik ağırlıklı, soyut bilgiler önem veren, ezberciliğe dayanan ve eğitim ile iş yaşantısı arasında verimli bağlantılar kuramayan programların uygulandığı okulların yerine, 1980’li yılların başında “ İlköğretim Okulu “ projesine geçilmiştir. İlköğretim Okullarındaki iş eğitimi uygulamaları bu okulun amaçlarına ulaşmada en etkili derslerin başında gelmektedir. İş eğitimi, öğrencilere teknoloji ve endüstriyi tanıtan, onlara her yönüyle topluma yararlı olabilecek bilgi ve becerileri kazandıran ve üst öğrenime hazırlamayı amaç edinen bir eğitimidir. İş eğitimi dersleri 1991–1992 öğrenim yılında uygulamaya konulan yeni müfredat programına göre işlenmektedir. Bu araştırma ile yeni iş eğitimi program uygulamalarındaki, eğitim durumlarının etkinliği, amaçlara ulaşmadaki olumsuzlukları giderici tedbirlerin neler olabileceği bilimsel olarak açığa çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmayı hazırlamamda, araştırmanın her aşamasında bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, ilgi ve desteği ile bana yön veren sayın danışman hocam Prof. Dr. Mediha GÜLER’ e, istatistiksel uygulamalar sırasında ve verilerin analizinde yardımcı olan sayın danışman hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ’a, desteğini ve emeğini hiç esirgemeyen aileme ve eşim Salim PURTAŞ ‘a sonsuz teşekkür eder ve saygılarımı sunarım.

Ankara 2007

Hesna Dilara GÜLERCAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	xi
ÇİZELGELER LİSTESİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
Problem	1
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	4
Sayıtlılar	6
Araştırmanın Sınırlılıkları	6
TANIMLAR	6

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
A-EĞİTİM	8
B-İLKÖĞRETİM OKULU UYGULAMASI	8
1.İş Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	9
2.Türkiye’de İş Eğitimi	11
3.İlköğretim Okulunun Amaçları	14
4.İlköğretim Okulu İş Eğitimi Kavramı ve Teknoloji Eğitimi	16
5.Dünyada Teknoloji Eğitimi	23
5.1 Amerika Birleşik Devletleri	23
5.2 Avrupa Birliği Devletleri	24

5.3 Japonya'daki Teknoloji Eğitimi.....	27
6.İş Eğitimi Dersinin Diğer Derslerle İlişkisi	27
C.İLKÖĞRETİM OKULU İŞ EĞİTİMİ DERSLERİNİN AMAÇLARI.....	28
1.İş Eğitiminin Amaçları.....	28
2.İş ve Teknik Eğitimi Dersinin Amaçları	30
3.Ev Ekonomisi Dersinin Amaçları	31
4.Ticaret Dersinin Amaçları.....	32
5.Tarım Dersinin Amaçları	33
D.MUHTELİF GAYELİ ORTAOKUL PROGRAMININ DERSLERİ	34
E.ÜLKEMİZDE İŞ EĞİTİMİ UYGULAMALARI	35
F.İŞ EĞİTİMİNİN EĞİTİME KATKISI	37
G.İŞ EĞİTİMİ PROGRAMLARININ UYGULANMA DÜZEYİ	37
1.İlköğretim Düzeyi	37
a.İlköğretim Birinci Kademe	37
b.İlköğretim İkinci Kademe	38
2.Ortaöğretim Düzeyi	38
3.Yüksek Öğretim Düzeyi	38
a.Ders Öğretmeni Yetiştirilmesi.....	38
b.Bilgi ve Beceri Kazandırma	38
4.Yetişkinler Düzeyi ve Özel Programlar	39
H.İŞ EĞİTİMİ PROGRAM ALANLARI	39
I.İLKÖĞRETİM OKULLARI İŞ EĞİTİMİ GEÇİCİ PROGRAMI.....	39
a.4-5.Sınıflar	39
b.Üniteler	39
İ.SINIFLAR GEÇİCİ PROGRAM PAKET ÜNİTELERİ	40
a.6.Sınıflar İş Ve Teknik Dersi	40
b.7.Sınıflar İş Ve Teknik Dersi	40
c.8.Sınıflar İş Ve Teknik Dersi	41
d.6.Sınıf Ev Ekonomisi Dersi	41
e.7.Sınıf Ev Ekonomisi Dersi	41
f.8.Sınıf Ev Ekonomisi Dersi	41
g.6.Sınıf Ticaret Dersi	42

h.7.Sınıf Ticaret Dersi	42
ı.8.Sınıf Ticaret Dersi	42
ı.6.Sınıf Tarım Dersi	42
j.7.Sınıf Tarım Dersi	43
k.8.Sınıf Tarım Dersi	43
İ.İLKÖĞRETİM OKULU İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI	43
1.Programın Özellikleri	44
2.İş Eğitimi Ünitelerinin Kaynakları.....	44
3.İş Eğitimi Ünitelerinin Boyutları	45
4.İş Eğitiminin Ünite Belirleyicileri	45
J. SINIFLARA GÖRE MODELİN İŞLEYİŞİ	46
1.4.Sınıf Üniteleri	46
2.5.Sınıf Üniteleri	47
3.6.Sınıf 1.Yarıyıl Ortak Üniteler	47
4.6.Sınıf 2.Yarıyıl Ve 7.Sınıf Yarıyıl Paket Üniteler	47
5.8.Sınıf Proje	48
K.İş Ve Teknik Eğitimi Paket Üniteleri (6.7.8.Sınıflar)	48
L.Ev Ekonomisi Paket Üniteleri (6.7.8.Sınıf)	49
M.Ticaret Paket Üniteleri (6.7.8. Sınıf)	49
N.Tarım Paket Üniteleri (6.7.8. Sınıf)	49
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	50

BÖLÜM III

YÖNTEM	53
Evren ve Örneklem	53
Veri Toplama Araçları	53
Verilerin Toplanması ve İstatistiksel Analiz.....	53

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM	55
1.İstanbul İlinde Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulları	55
1.a.Okullar	55
1.b.Sınıflar	56
1.c.Cinsiyet	56
2.Öğrenci Ailelerinin Gelirleri	57
3.Sevilen ve İlgi Duyulan Dersler	57
4.İş Eğitiminde İlgi Duyulan Alanlar	58
5.İş Eğitimi Dersinin Özellikleri	59
5.a. İş Eğitimi Derslerinin Sevilen Yönleri	59
5.b.İş Eğitimi Derslerinin Sevilmeyen Yönleri	60
6.Malzeme Temininde Karşılaşılan Güçlükler	60
7.İş Eğitimi Haftalık Ders Saatleri	61
8. İş Eğitimi Uygulama Alanları	62
9.İş Eğitimi Dersinin Yararlılığı	63
10.İş Eğitimi Dersinde Ders Kitabı Kullanma Durumu	63
11. Atelye ve İşliklerinin Yeterliliği	64
12.Malzeme Temini	64
13.Paket Ünitelerinin Tespiti	65
14. İş Eğitimi Dersinin Amaçları	65
15.Mesleki İlgi ve Yetenek	69
16.İş Hayatı ve Meslekler	70
17.Sergi	70
18.8.Sınıf Proje Konuları	71
19. 8.Sınıf Proje Uygulama Süreleri	71
20. 8.Sınıf Alanlar İtibari ile Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu	72

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	73
Sonuçlar	73
Öneriler	75
 KAYNAKÇA	 77
EKLER	83
EK-ÖĞRENCİ ANKET SORULARI	84

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1.a. Araştırmaya Katılan İlköğretim Okullarının İsimleri.....	55
Tablo 4.1.b. Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sınıflara Göre Dağılımı	56
Tablo 4.1.c. Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Cinsiyet Durumu	56
Tablo 4.2. Ailelerin Gelir Durumları	57
Tablo 4.3. Sevilen ve İlgi Duyulan Derlerin Dağılımı	57
Tablo 4.4. İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İş Eğitimi Dersindeki Alanlara İlgileri	58
Tablo 4.5.a. İş Eğitimi Derslerinin En Sevilen Yönleri	59
Tablo 4.5.b. İş Eğitimi Derslerinin Sevilmeyen Yönleri	60
Tablo 4.6. Malzeme Sağlanan Kaynaklar	60
Tablo 4.7. Haftalık İş Eğitimi Ders Saatleri İsteği	61
Tablo 4.8.a. İş ve Teknik Dersi Uygulamalarının Yapıldığı Yerler	62
Tablo 4.8.b. Ev Ekonomisi Dersi Uygulamalarının Yapıldığı Yerler	62
Tablo 4.9. İş Eğitimi Derslerinin Yararlılık Durumu	63
Tablo 4.10. Öğrencilerin Ders Kitabı Kullanma Durumu	63
Tablo 4.11. Atelye ve İşliklerin Yeterlilik Derecesi.....	64
Tablo 4.12. Malzeme Temininde Karşılaşılan Güçlükler	64
Tablo 4.13. Paket Ünitelerinin Seçiminde Öğrenci Görüşlerinin Dikkate Alınma Durumları	65

Tablo 4.14.a. İş Eğitimi Derslerinin Teknolojik Gelişmelerin Birey ve Toplum Üzerindeki Etkisini Anlama Durumu	65
Tablo 4.14.b. İş Eğitimi Derslerinin Günlük Hayatta Karşılaşılan Problemlere Çözüm Durumu	66
Tablo 4.14.c. İş Eğitimi Derslerinin Yetenek Tanımadaki Durumu	66
Tablo 4.14.d. İş Eğitimi Derslerinin İş Yapabilme Becerisi Mutluluğunu Hissetme Durumu	67
Tablo 4.14.e. İş Eğitimi Derslerinin Zevk Geliştirme Etkisi Sağlama Durumu	67
Tablo 4.14.f. İş Eğitimi Derslerinin Sosyal Yöndeki Gelişme Durumu	68
Tablo 4.14.g. İş Eğitimi Derslerinde Yapılan İşlerin Günlük Hayatta Kullanma Durumu	68
Tablo 4.14.h. İş Eğitimi Derslerinin Malzeme, Zaman ve Enerji Tasarrufu Alışkanlık Kazandırma Durumu	69
Tablo 4.15. İş Eğitimi Derslerinin Mesleki İlgi ve Yetenek Geliştirme Durumu	69
Tablo 4.16. İş Eğitimi Derslerinin İş Hayatını ve Mesleklerini Tanıma Durumu	70
Tablo 4.17. Ürünleri Sergileme İmkânı	70
Tablo 4.18. Proje Konularını Tespit Durumu	71
Tablo 4.19. Proje Uygulamalarında Sürenin Yeterlilik Durumu	71
Tablo 4.20.a. 8.Sınıf İş ve Teknik Eğitimi Dersi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu	72
Tablo 4.20.b. 8.Sınıf Ev Ekonomisi Dersi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu	72

ÇİZELGELER LİSTESİ

Tablo No

Sayfa No

Çizelge 1.Muhtelif Gayeli Ortaokul Programının Dersleri 34

Çizelge 2. İş Eğitiminin Ünite Belirleyicileri 46

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Problem

İnsanları istedik davranışlarla donatmak, yani eğitmek çağlar boyunca en önemli sorun olmuştur. Günümüzde bu sorun gittikçe daha karmaşık hale gelmekte ve etkisini daha yoğun bir biçimde duyurmaktadır. Eğitimin uzak ve yakın hedeflerine uygun insanlar yetiştirilmesi ancak planlı bir şekilde gerçekleştirilebilir. Planlı eğitim sağlamak için aşağıdaki aşamaları gerçekleştirmek gerekir (Sönmez, 1993:5).

- 1-Tüm insanların ortak yararı için amaçlanan hedeflerin belirlenmesi.
- 2-Her milletin kendi toplumsal gerçeğine dayanarak, uzak hedeflerin belirlenmesi.
- 3-Her eğitim kuruluşunun kendi hedeflerini, uzak hedefler doğrultusunda belirlenmesi.
- 4-Üçüncü maddeye dayanarak her dersin hedeflerinin ve bu hedeflerin göstergesi olan davranışların belirlenmesi.
- 5-Hedef davranışların her kişide gerçekleşmesini sağlayacak eğitim etkinliklerinin belirlenmesi.
- 6-Hedeflerin gerçekleşip, gerçekleşmediğinin her basamakta denetlenmesi, hedeflerin ve etkinliklerin gözden geçirilmesi gerekir (Sönmez, 1993:8).

Eğitimin temel amaçlarından biri; ülkenin kalkınmasında başarılı olunabilmesi için uygun nitelikte eleman yetiştirmektir. Eğitim toplumun üretici gücünü ve verimini arttırarak, bireylere kabiliyet ve isteklerine göre yetişme imkânı sağlayan, sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araç olmak durumundadır (Doğan ve Şahinkesen, 1987:2-8).

Öğrenme, birey ve çevre arasındaki etkileşim sonucu oluşan kalıcı izli davranış değişimi, alışkanlık kazanma ve nörofizyolojik bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu süreç, sosyal çevrede meydana gelen bir olay ve öğrencinin geleneksel etkinliklere artan şekilde katıldığı kültürlenme sürecinin bir parçası olarak da algılanmaktadır (Ayhan,1993: 57).

Bu gelişmelere paralel olarak eğitimde program, yöntem ve süreçlerde çağın şartlarına uygun yeniliklerin yapılması kaçınılmaz olmuştur.

Her bireye yaşamında karşılaştığı ve karşılaşacağı kişisel, toplumsal sorunlarını çözmede; toplumun değerlerine ve yaşamına uyum sağlamada, üretken ve tutumlu olmada temel yeterlilikleri, alışkanlıkları kazandıran bir eğitimin eksikliği ; “DPT”nin üçüncü kalkınma planında ; “Çevre ve hayat düzenine uygun ve kişilere maharet kazandıracak bir eğitim verme imkânı bulunmadığından, eğitim teorik düzeyde kalmıştır. Bu sebeple eğitim sisteminin en önemli esikliği, gençlere beceri kazandıracak bir aşamadan yoksun oluşudur” şeklinde açıklanmaktadır (DPT,1973:722).

1970 yıllarda başlayıp kapsamı genişletilerek uygulamaya devam ettirilen sekiz yıllık ilköğretim; öğrencileri bir üst öğrenime hazırlama görevi yanında, onları ilgi, istidat ve yeteneklerine göre hayata hazırlama görevini de üstlenmiştir. Günümüzde, ilkokul ve ortaokul yerini ilköğretim okulları almış bulunmaktadır (DPT,1973:722).

Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmada yetersiz olan, teorik ağırlıklı, soyut bilgilere önem veren, ezberciliğe dayanan ve eğitim ile iş yaşantısı arasında verimli bağlantılar kuramayan programların uygulandığı okulların yerine, DPT ve Şura kararları doğrultusunda “İlköğretim Okulu “ projesine geçilmiştir (DPT,1973:722).

İlköğretim okullarının amaçları incelendiğinde, bu amaçların gerçekleşmesinde en çok etkili olabilecek derslerin başında İş Eğitimi gelmektedir.

Zira teorik ağırlıklı bilgilerin yanında uygulama ağırlığı olan tek ders İş Eğitimidir. İlköğretim okullarının, bağımsız ilkokul ve ortaokullardan farkı, iş eğitimi derslerine daha fazla önem verilmesidir. İş Eğitimi dersinin amaçlarının, ilköğretim okulları amaçları ile büyük oranda benzerlik göstermesi iş eğitiminin önemini, daha da arttırmaktadır. Bu nedenle İş Eğitimde başarı, ilköğretim uygulamasının başarısını artıracak faktörlerin başında gelmektedir (DPT,1990: 342–343).

İş Eğitimi dersleri 1983–1984 öğretim yılında uygulamaya konan ve sınıf esasına göre hazırlanan, çerçeve niteliğindeki geçici bir müfredat programına göre işlenmeye çalışılmıştır. İş eğitimi uygulamalarının gelişmesinde önemli derecede katkısı olan geçici programın yerine, 1992–1993 öğretim yılından itibaren yeni iş eğitimi müfredat programı uygulamaya konulmuştur (Erdoğan,1990: 10–27).

Yeni iş eğitimi müfredat programının uygulamadaki etkinliğinin bilinmesi, olumsuz ve olumlu yönlerinin tespiti, iş eğitimi ve dolayısıyla ilköğretim okulu amaçlarını gerçekleştirmede önem taşımaktadır.

Çünkü yeni uygulamaya konulan bir programın, hazırlama, deneme, geliştirme, aşamalarından geçmiş olması gerekir. Sonraki aşaması ise, hizmet içi kurslar yoluyla programı öğretmenlere benimsetme, uygulama ve sürekli olarak sonuçlarının kontrol edilmesidir.

Yeni iş eğitimi program uygulamalarının ve sonuçlarının kontrol edilmesi amacıyla ilköğretim okullarında bilimsel bir çalışma veya faaliyet bugüne kadar yapılamamıştır.

Program ; “Dersin amacına ne ölçüde hizmet etmektedir? Hizmet ediyorsa etkinliği yeterli midir?” sorusunun cevapsız kalması bu alanda önemli bir problem haline gelmiştir.

Bu problemin çözümü, iş eğitimi program uygulamalarının genel bir değerlendirmesinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. İşte bu araştırma böyle bir gereği yerine getirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; İstanbul İli İlköğretim Okullarında Uygulanan İş Eğitimi Ders Programında uygulanan eğitimin, öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Bu amaçla aşağıdaki sorular cevaplandırılmaya çalışılmıştır:

1-Programda yer alan konu veya paket üniteler, günümüzdeki teknolojik gelişmeler, öğrenci ilgileri ve uygulama alanları göz önüne alınarak hazırlanmış mıdır?

2-İlköğretim okullarının fiziki durumları, atelye, ışık, uygulama alanları ve donanımları program uygulamalarında ne ölçüde yeterlidir?

3-Yeni programın, iş eğitimindeki (iş ve teknik, ev ekonomisi, ticaret, tarım) alanlarına göre, uygulamadaki başarı durumu nasıldır?

4-Program uygulamalarında karşılaşılan güçlükler genel olarak nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Öğrenimin etkili ve verimli olması, ders programlarının planlı olarak hazırlanmasına bağlıdır. Ders programları hazırlanırken ilgili bütün unsurların dikkate alınması gerekir. Programın gerçekçi olarak hazırlanması programa işlevsel imkân sağlayacaktır (Doğan,1979:3).

Bir eğitimin programının çağdaş yöntemlere uygun olarak çok iyi bir şekilde hazırlanmış olması, onun başarıyla uygulanıp iyi sonuçlar vermesi için yeterli değildir. Bu işte en önemli rolü yerine göre kaynak, ya da çevre ayarlayıcısı olan öğretmen yerine getirmektedir (Çilenti,1984: 23).

Ders programları değişmeyen katı belgeler değildir. İhtiyaçlar değiştikçe, programların gerekli uyumu sağlayabilmeleri için esnek olmaları gerekir. Öğrencilerin ve iş hayatının ihtiyaçları değiştikçe, öğrenim ve öğretimle ilgili yeni kuram ve uygulamalar ortaya çıktıkça, programların günün koşullarına göre yenilenmesi gerekir.

Yeni program iş eğitimi alanında önemli bir açığı kapatmıştır. İş eğitimi programının ilköğretim okullarının fiziki kapasiteleri, iş eğitimi öğretmenlerinin nitelik ve sayıları, uygulama alanları ve donanımları gibi yeterlilikleri dikkate alındığında, ne derece etkili uygulanabildiği araştırma konusu olarak ele alınmaya değer görölmüştür. Bu araştırma programın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için yapılacak düzenleme çalışmalarına ışık tutabilecektir.

Araştırma ile iş eğitimi program uygulamalarında eğitim durumlarının etkinliği amaçlara ulaşmadaki yetersizlikler ve olumsuz gelişmeler ortaya çıkarılmakta ve yetersizlikleri giderici tedbirlerin neler olabileceği belirlenmeye çalışılmaktadır.

Yeni program araç-gereç ve uygulama yönünden geçici programa göre birçok yenilikler getirmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin ve yöneticilerin yeni programı anlayıp uygulanabilir hale getirilmesi önemlidir.

Bu araştırma; İstanbul ili ilköğretim okullarında uygulanan iş eğitimi ders programının uygulamadaki başarı durumunu; öğrencilere sorulan sorularla ortaya çıkarıp, onların görüşleri doğrultusunda program uygulamalarının genel bir değerlendirmesinin yapılabilmesi, uygulamada karşılaşılan problemlerin belirlenmesi ve bu sonuçların programda yapılacak düzenlemelere yardımcı olması açısından önemli görölmüştür.

Sayıtlar

1-İlköğretim okullarında, yeni iş eğitimi program uygulamalarının değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan anket amaca hizmet edecek niteliktedir.

2-İş eğitimi, ilköğretim okulu ikinci kademe öğrencilerinin görüşleri gerçek durumunun ortaya çıkarılmasında yeterlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1-Araştırma, İstanbul ili içerisindeki ilköğretim okullarında yürürlükte olan, iş eğitimi müfredat programı uygulamaları ile sınırlıdır.

2-Araştırma, bilgi toplama aracı olarak kullanılan, anket ile sınırlıdır.

3-Yapılan araştırma ilköğretim okulu iş eğitimi öğretmenleri ve ikinci kademe öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.

TANIMLAR

Hedef (Amaç) :Bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştıran ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan bir özelliktir (Ertürk, 1972: 25).

Mesleki Eğitim: Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireyin kabiliyetlerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitimidir (Alkan, 1988:6).

Mesleki Eğitim Programları: Bireyi belirli bir göreve ve mesleğe hazırlamak veya meslek içinde çalışanların becerilerini çağdaş düzeye getirmek için planlanır (Doğan, 1983: 25).

Meslek Eğitimine ilişkin başlıca kavramlar:

Dersler belirli bir mesleğe yöneliktir.

Dersler için içerik, yapılan işlerin ve görevin analize dayalı olarak geliştirilir.

Mesleki eğitimde başarı, ortalamanın uştnde el becerisi yeteneği ile üretim ve uygulama için yüksek ilgi gerektirir.

Dersin verildiği düzey yükseldikçe, programın kapsamı daralır.

İşin gereklerine göre el becerisi ve meslek bilgisi üzerinde önemle durulur.

Eğitim Teknolojisi: Davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenmeyle ilgili verilerine dayalı olarak, eğitimle ilgili ulaşılabilir insan gücünü ve insan gücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akılcı ve ustaca kullanıp değerlendirerek, bireyleri, eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalıdır (Çilenti, 1984: 29).

İş Eğitimi: Genel eğitim sistemi içerisinde bireylere hayatı, bilimi, teknolojiyi, endüstriyi tanıtan, onları var olan meslekler hakkında bilgi sahibi yapan, el becerilerini geliştiren ve onların el becerilerini geliştirirken ilgi ve yeteneklerini tanımalarını sağlayarak çok sevecekleri dolayısıyla da başarılı olabilecekleri bir mesleğe yönelten bir bilim dalıdır (Yazıcıoğlu,2000: 11).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

A. EĞİTİM

Doğaya, topluma, insana, kültüre, sanata özetle tüm varlık bilgi ve değerler alanına yönelik öğretim, tanıtım, eylem ve her türlü eğitsel etkinlik ve durumları ifade etmek üzere kullanılan eğitim kavramı zengin bir içeriğe sahiptir.

Eğitim bir insan varlığının yetişmesini ve değişmesini sağlamak üzere kendine özgü tüm imkânların onlar üzerinde kullanılması ve her birinin bizatihi kendisidir (Şenel,1994: 46).

Eğitim denilen kavramın günümüze değin oldukça çeşitli tanımlamaları yapılsa da, temel olarak eğitimin çeşitli kaygılarla eğitime ve eğitilme olgularını kapsadığı görülmektedir.

Eğitim bir üretim aracıdır. Üretime göre insan yetiştirmek eğitimin görevidir. Bunu daha net söylemek gerekirse ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücünü eğitim üretir, yani geliştirir (Doğan,1986:1–33).

B. İLKÖĞRETİM OKULU UYGULAMASI

Çağdaşlaşma süreci içerisinde kalkınma ve kalkınma için gereken “nitelikli insan gücü”ne olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu durum genel kültür eğitiminin yanında teknik eğitim kültürüne de ağırlık vermeyi zorunlu kılmaktadır.

Bundan dolayı zorunlu eğitim çağındaki çocuklara da kalkınmanın gereklerine uygun beceriler kazandırılması gerekmektedir.

Hangi yaştan ve meslekten olursa olsun, bütün vatandaşların genel kültüre olduğu kadar, teknik kültüre de sahip olmasını çağın teknolojik gelişimi zorlamaktadır.

Bu nedenle her vatandaşın günlük yaşantısını sürdürebilecek kadar asgari düzeyde teknik bilgi ve beceriye ihtiyacı bulunmaktadır. Özellikle ortaokullarda ezberciliğe dayanan bir öğretim görülmekte; teknik öğrenime yöneltici ve hayata hazırlayıcı çalışmalara hemen hiç yer verilmemektedir (MEB, 1983:199) .

Temel eğitim kavramı kalkınma planlarında da kullanılmış ve temel eğitime önemli yer verilmiştir. Temel eğitim, kişilerin içinde bulundukları toplumun sorunlarını kavrayabilmelerini ve çevrelerini tanıyabilmeleri, vatandaşlık haklarını kullanmak için gerekli bilgileri edinmeleri, yaşamları için gerekli asgari becerileri kazanmak amacıyla verilen genel bir eğitimidir.

Teknoloji eğitimi, bireyin endüstriyi ve teknolojiyi tanımasına ve yorumlamasına fırsat verecek bilgi ve becerileri kazanmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, bireyin kendi yeteneklerini tanıyarak, gelecekte seçeceği mesleği belirleme yönünden olumlu tecrübeler edinmesinde katkıda bulunur (Doğan, 1983: 3–24).

1. İş Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Tarihte iş eğitimi anlayışı değişik aşamalardan geçerek günümüzdeki durumunu almıştır.

Antik Yunan ‘da her türlü bedeni iş, kültürle uğraşan hür vatandaşlar için basit bir uğraş olarak kabul edilip, bedeni çalışma kölelerin işi sayılırken, Romalılar için tarım çalışmaları çok önemli ve uygarlığın bir sembolü anlamı taşırdı (Aytaç, 2003: 81–111).Bu düşünceler iş ve meslek eğitimi, eğitimin dışında bırakmış ve yıllarca öneminin anlaşılmamasına neden olmuştur.

16. ve 17.y.y da bilimsel buluşlar ve keşiflerin gelişimi, edebiyata dayalı klasik eğitimin etkisini azaltmıştır. Bu gelişim eğitimde gerçekçi yaklaşımın benimsenmesine, bilimle pratik sanatların eğitim alanına girmesine yol açmıştır (Alkan, 1988:6–41).

Rouseau; tarım ve el sanatlarının eğitimdeki önemini vurgulamış ve konuların herkesin eğitiminde yer alması gerektiğini ileri sürmüştür.19.y.y da, Pestalozzi, Herbert ve Froebel gibi eğitimciler de iş eğitimi programlara sokmuşlardır (Doğan, 1983: 137).

19.asrın bitimine ve 20.asrın başlangıcına rastlayan sürede ise, Pestalozzi'nin görüşlerinden etkilenen George Kershensteiner Almanya 'da bir okul sistemi geliştirmiştir. Amerika'da John Dewey, Chicago'daki deneme okulunda iş eğitimi programın merkezine alan aktif okul teorisini uygulamaya koymuştur (Doğan,1983:138).

İş eğitimi, değişik bazı sosyal sistemlerin çeşitli şekillerde değerlendirildiğini görüyoruz. Bunlardan liberal düşünür ve sosyal ütopyacıların iş eğitimi uygulamalarına bakacak olursak; Liberallerin iş okulu, sosyalistlerin ise üretim okulu veya poli teknik okulu modellerini görürüz. Liberaller, çocuğun aktifliğini ve kendi kendine çalışarak, işi bir yol, bir araç olarak almışlardır. Sosyalistler ise işi; eğitimin amacı olarak değerlendirmektedirler. Aytaç bu konuya şöyle yorum getirmektedir: İş okulu akımında iş, yani el işi faaliyetleri, entelektüel faaliyetlerin bir tamamlayıcısı ve denge unsuru olarak eğitime katılmak istenirken, üretim okulu akımında ekonomik iş, hatta endüstriyel iş, eğitime sokulmuştur (Aytaç, 2003: 81–111).

Dünya nüfusunun hızla artması, insan unsurunun ihtiyaçlarının günden güne değişerek çeşitlilik kazandırması üretimde otomasyona ve makineleşmeye geçmeyi, hatta ileri giderek bunların bilgisayarla kontrolünü zorunlu kılmıştır. Doğan bu konuyu şöyle açıklıyor: Sanayide, el emeği yerine makinelerin kullanılmaya başlanması ile iş eğitiminde temel değişiklikler olmuştur. Charles A.Bennet (1923) teknolojiye meydana gelen gelişmelerin sonucu olarak sanayi, endüstriyel süreç ve

materyallerin dayandığı temel ilkeleri daha kapsamlı olarak bilen kişilere ihtiyaç gösterdiği ileri sürerek iş eğitiminin, temel ilke ve kavramlarını içerecek biçimde önermiştir (Doğan, 1983: 35).

2. Türkiye’de İş Eğitimi

İşin bir eğitim aracı olarak Türk okullarına girmesi meşrutiyet dönemine rastlar. İş eğitimi 1909 ‘dan sonra İstanbul Darülmualliminde (öğretmen okulu) “el işi” adı altında uygulamaya konulmuştur. Ancak, Baltacıoğlu, daha sonraki yıllarda el işi öğretmenliğini de yaptığı el işi dersinde, Frobel yönteminden esinlenerek geliştirilen işler yerine onun, oyuncakları yaptırmaktan ibaret olan yöntem ve uygulamalarını eleştirdiğini ve eksik yönlerini belirttiğini görüyoruz (Baltacıoğlu, 1964: 20).

Baltacıoğlu; gerçek, kullanılır ve ekonomik bir değeri olan eşya yaptırılmasını, böylece çocukların üretici yetiştirilmesini savunmuştur (Baltacıoğlu, 1964: 20). Eksiklerine rağmen bu girişim, iş eğitiminin eğitim programlarına girmesi bakımından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimde kuram ve uygulamaya arasında uygun bir dengenin kurulmasına çalışılmış ve bu amaçla eğitimi geliştirmek maksadıyla uzmanların görüşüne başvurulmuştur.

1924 yılında M.E. B. Türkiye’ye davet edilen John Dewey’in hazırladığı raporda ; “Okul Sisteminin her kademesinin bir bütün oluşturmasını, her iki kademeyi bitirenin, üst öğrenime hazırlanmasa bile, açık seçik bir amaca ulaşmış olması gerektiğini ileri sürerek bunu vermediğini belirtmiştir.

John Dewey ‘in ilkokullar hakkındaki önerisi; çocukların yaşantılarıyla ilgili olmasını ve çocuğun okulda kazandığı bilgi, beceriyi her yönüyle kullanabilmesi şeklindedir. Her alandaki eğitim, yaşantılar yoluyla uygulamalı olarak verilmesinin gerektiğini görüyoruz.

Bu rapordan sonra John Dewey'nin iş okulu kavramı, kısmen olsa da 1926 ilkokul programında yer almıştır. Bu programda özellikle resim ve el işi derslerine ilgi uyandırılması gereği vurgulanmıştır (MEB, 1927: 14). Bu program 1925–1926 öğretim yılındaki denemeden sonra bütün ilkokullarda denemeye konulmuştur. Bina, araç- gereç ve yetişmiş öğretmen eksikliğinden istenilen sonuç yeterince alınamamıştır.

İş Eğitimi alanında 1936 ve 1948 yılları arasında köy okulları programlarında değişik çalışmalar yapılmıştır. 1943 yılındaki ders programlarında genel derslere, tarım derslerine ve teknik derslerin uygulamalarına yer verilirken iş eğitime gereken önem verilememiştir.

1968 ilkokul programına esas olan ve halen uygulanmakta olan 1975 programında; Resim –iş dersi adı altında birinci devrede bir saat, ikinci derecede iki saat bu derse yer verilmiştir (Başaran, 1983: 33).

İş eğitimi kavramı Talim ve Terbiye Kurulunun 22.10.1953 tarih ve 260 nolu kararı ile açılan “ Muhtelif Gayeli Ortaokul “ larda denenmiştir. Bu programda genel koldaki bütün sınıflarda iş bilgisi adı altında haftada dört saatlik bir derse yer verilmiştir.

1970 yılında Sekizinci Milli Eğitim Şurasında ortaokul programları yeniden düzenlenmiş ve dersler zorunlu ve seçmeli olarak iki grup halinde planlanmıştır. Resim dersi, iş eğitimi de içine alacak şekilde resim-iş dersi haline getirilmiş, erkekler için; tarım, ticaret, iş eğitimi kızlar için ise; ev işleri, seçmeli derslerin bir grubunu oluşturmuş ve ikişer saat uygulanmıştır (DPT, 1985: 288).

1 Temmuz 1971 yılında M.E. B bünyesinde çalışmaya başlayan temel eğitim çalışma grubu, tarafından geliştirilen “ Temel Eğitim Modeli “ 1971–1972 öğretim yılında denenmek üzere 18 okulda uygulanmaya başlandı. 1976 yılına kadar tüm “

Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda “ temel eğitim modeli uygulandı (R.G,1973:714–750).

Temel eğitimin, koşulları elverişli olan ilk ve ortaokullarda uygulanması, böylece yurt düzeyine yayılması Dokuzuncu Milli Eğitim Şurasınca benimsendi.

1972 – 1978 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş yıllık Kalkınma Planı'nda da temel eğitim uygulaması, devletin ana politikalarından bine dönüştürüldü ve temel eğitim için gereken her türlü imkânın seferber edilmesi istendi.

1972 -1975 yılları arasında temel eğitimde çalışan öğretmenlerle birlikte seminerler düzenlenerek; eğitim programları hazırlandı. Okul türleri için projeler yapıldı. Öğretmen yetiştirilmesi ele alınarak işliklerin donatımı ve yönetim kılavuzları hazırlandı.1975–1980 yıllarında temel eğitim kavramı durakladı.

III. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda beş yıllık eğitim süresinin, temel eğitimle kazandırılması düşünülen bilgi ve becerilerin kazandırılmasına yetmediği, eğitimin teorik düzeyde kaldığı, oysa bu kademeyi bitirenlerin %52 'sinin doğrudan çalışma hayatına katıldığı, bununla verimsizliğe yol açtığı, kalkınmanın gerektirdiği nitelikte insan tipi ve insan gücü yetiştirildiği belirtilmektedir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda da aynı görüşler tekrarlanmakta ve gerekli tedbirler öngörülmektedir (DPT,1989:291–295).

1980'de toplanan Onuncu Milli Eğitim Şurasında temel eğitim konusu yeniden ele alındı ve geliştirildi. Şura Bakanlığa temel eğitimin bir an önce yayılması önerisinde bulundu (Başaran, 1983: 79.80.81.82).

1973'te 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunda 2842 sayılı kanunla yapılan bir değişiklikle temel eğitim okulu kaldırılarak yerine ilköğretim okulu getirildi ve var olan temel eğitim okullarının adı da ilköğretim okulu olarak değiştirildi (R.G,1983:354).

Yine 1983'te çıkarılan 2917 sayılı kanun 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanununun ilköğretim kuruluşları ile ilgili maddesini değiştirmiştir. Bu yasaya göre ilköğretim kuruluşları şunlardır:

Zorunlu olanlar: ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu, yetiştirici ve tamamlayıcı sınıf ve kurslar, özel eğitime muhtaç çocuklar için açılan okul ve sınıflardır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve X. Milli Eğitim Şurası kararları ile bu kararların uygulamasına esas olan “ Uygulama Planı ” doğrultusunda 1981 – 1982 yılından itibaren ilköğretim uygulamasına başlanılmıştır. İlköğretim uygulaması proje çerçevesinde beşer yıllık yaygınlaştırma planlarına uygun olarak sürdürülmektedir (R.G,1983: 380).

Günümüzde bağımsız ilkokul ve ortaokul açılmasına(1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı kanunla)son verilmiştir. Mevcut olan bağımsız ilk ve ortaokullarında 1996 yılına kadar birleştirme yoluyla ilköğretim okuluna dönüştürülmesi kararlaştırılmıştır. Ekim 1994 itibariyle ülkemizdeki ilköğretim okulu sayısı 4830, ortaokul sayısı 1661 ve ilkokul sayısı 43325'dir.

3. İlköğretim Okulunun Amaçları

Öğrencilerin ilgilerini ve yeteneklerini ortaya çıkarmak, onların istek ve ilgilerine göre geliştirmek.

Öğrenciye, Atatürk ilkelerine ve inkılâplarına, Türk Anayasasına ve Türk demokrasisinin ilke ve yöntemlerine uygun, haklarını kullanabilme, görevlerini yapabilme ve sorumluluklarını yüklenebilme bilincini ve yeterliliğini kazandırmak.

Öğrencinin milli kültür değerlerini tanımasını, takdir etmesini, benimsemesini ve kazanmasını sağlamak.

Öğrenciyi toplum içinde rollerini yapan başkaları ile iyi ilişkiler kuran işbirliği içinde çalışabilen; çevresine edilgen olduğu kadar etken uyum sağlayabilen iyi ve mutlu bir vatandaş olarak yetiştirmek.

Öğrenciye kişisel ve toplumsal sorunları tanıtmak ve bu sorunlara bilimsel yaklaşımla çözüm aramak alışkanlığı kazandırmak.

Öğrenciye sağlıklı yaşamak, ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gereken bilgi ve alışkanlığı kazandırmak.

Öğrencinin, el çalışması ile zihni çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini, el ile çalışmanın onur ve zevkini kazanmasını sağlamak.

Öğrencinin araç ve gereç kullanması yoluyla, sistemli düşünmesini ve yöntemli çalışma alışkanlıklarını kazanmasını; zevk ve ölçü anlayışının geliştirilmesini, hayal ve yaratıcılık gücünün arttırılmasını sağlamak.

Öğrencinin mesleki ilgi ve yeteneklerinin açıklık kazanmasını sağlamak, gelecekteki mesleğini seçmesinin kolaylaştırmak.

Öğrenciye üretici olarak geçimini sağlamasına ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmasına yarayışlı bir mesleğin ön hazırlığını yaptıracak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak temel davranışları kazandırmaktır (MEB.1974:17).

Temel Eğitim amacı kısaca, her Türk çocuğunu hayata ve bir üst öğrenime hazırlamak olduğuna göre ilkokul ve ortaokul ister ayrı okullar halinde olsun, ister ilköğretim okulu olsun bu çağda çocukları üst öğrenime hazırlayacak temel derslerin yanında, onların hayata ve iş alanlarına yönelmelerine yardım edecek daha çok uygulamalı nitelikte derslerin bulunması gerekir (MEB.1974:8).

İlköğretim okullarında öğrencileri hayata hazırlayan, iş alanları ve meslekleri tanıtan, onlara seçmelerine a bir mesleği seçmelerine yardım edebilecek temel bilgi ve beceriler kazandıran, teknolojik yaşama uyum sağlamalarına yardım eden ders “İŞ EĞİTİMİ” dir (Doğan, 1983: 2).

4.İlköğretim Okulu İş Eğitimi Kavramı ve Teknoloji Eğitimi

İş Eğitimi (Teknoloji Eğitimi), belirli bir mesleğe yönelik olmayan bir öğretim alanıdır. Bu alan tüm eğitim sisteminin bir alanı olup, mesleki ve teknik eğitimin genel eğitim basamağını oluşturmaktadır (Doğan, 1983: 1–2).

Psiko-motor olan becerilerin uygulamaya konulduğunda endüstriyel sanatlar eğitimi bireyin teknolojik bir kültürün gereklerine uygun davranışlar geliştirmesini sağlamayı amaçlar. Bu eğitim endüstride kullanılan malzemeleri, araçları ve üretim teknikleri ile meydana getirilen ürünü karşılaşılan problemleri, endüstriyel meslekleri incelemeyi kapsar (Sezgin,1974:1).

Bütün derslerde öğrenilen bilgilerin; belli sorunların çözülmesi amacıyla proje uygulamaları biçiminde uygulanması öğrencilerin yetenekleri ortaya çıkarmaları ve yaratıcı özelliklerini geliştirebilmeleri bakımından gereklidir. Bu eğitime “Endüstriyel Sanatlar Eğitimi “ya da daha yeni adıyla “Teknoloji Eğitimi “ deniliyor (Doğan, 1983:5).

Teknolojik eğitimi bireye, endüstriyi bütünü ile tanınması ve anlamasına olanak verecek bilgi ve becerileri kazanma fırsatı verir. Teknoloji eğitimin süreci içerisinde, öğrencilere fen, matematik ve diğer derslerde edindiği bilgi ve becerileri kullanma olanağı sağlar (Sezgin, 1974:7).

Teknoloji eğitimi, teknolojik kültür etrafında ve genel eğitim kavramı esas alınarak geliştirilmiş eğitim süreçlerinin tümü olarak tanımlanabilir (Doğan ve Külahçı, 1986:2–16).

Teknoloji eğitimi bir meslek eğitimi değildir. Mesleki eğitim olmaktan ziyade meslekleri tanıtıcı bir eğitim olması yönüyle genel eğitimin parçasıdır. Çünkü endüstrileşen ve endüstrileşmeyi amaç edinen bir toplumda bilim, teknoloji ve endüstri herkes için ortak değerler arasında yer aldığı için genel kültürün ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmektedir.

İş Eğitimi; zorunlu öğrenim çağında bireylerin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarıldığı, bir mesleğe giriş için gerekli temel bilgilerin verildiği; hayatta karşılaşılabilecekleri problemlerin çözümü için gerekli beceri ve davranışların kazandırıldığı, kabiliyetleri yönünde meslek seçmelerine yardım edildiği bir eğitim alanıdır.

Teknoloji Eğitimi, genel eğitim sistemi içerisinde bireylere hayatı, bilimi, teknolojiyi, endüstriyi tanıtan, onları var olan meslekler hakkında bilgi sahibi yapan, el becerilerini geliştiren ve onların el becerilerini geliştirirken ilgi ve yeteneklerini tanımlarını sağlayarak çok sevecekleri dolayısıyla da başarılı olabilecekleri bir mesleğe yönelten bir bilim dalıdır (Yazıcıoğlu, 2000: 11).

Uluslararası Teknoloji Eğitimi Derneği'ne (ITEA) göre teknoloji eğitiminin sonunda çocuklar:

Teknolojinin doğa, güç ve etkilerini bilecek, problem çözmek için ürün, sistem ve ortamları tasarlayabilecek;

Mevcut ve ortaya çıkan teknolojilerin insanlar ve çevre üzerindeki etkilerini değerlendirebilecek;

Teknolojinin kapsamını fark edebilecek ve teknolojinin toplum, kültür ve çevre üzerindeki geçmiş, bugün ve gelecekteki etkisini değerlendirebilecek;

Yeni teknolojileri ve bilim, teknoloji ve toplum arasındaki değişen etkileşimleri ayarlamak için stratejileri geliştirebilecek ve kullanabilecek;

Teknolojik sistemlerin uygulamalı araştırma, tasarım, üretim, işlem ve analizleri yoluyla bilişsel ve psikomotor problem çözme becerilerini geliştirebilecek;

Teknolojinin kaynak, süreç, kavram ve aletlerini etkili ve güvenli bir şekilde kullanabilecek;

Tasarım ve teknolojinin yaratıcılığını ve kavramlarını kullanarak problemleri çözmek için araçlar geliştirebilecek ve

Tüketici üzerinde ve meslek seçiminde teknolojinin etkisini anlayabilecektir (Karaağaçlı,2001:232–249).

Bu konuda başka bir görüşe göre de teknoloji eğitiminin amacı şunlardır:

Bireyleri teknoloji okur – yazarı yapmak.

Ürün tasarlama, üretme ve pazarlama yeterlilikleri kazandırmak

Teknoloji kùltürü geliştirmek.

Bireysel ilgi ve yetenekleri ortaya çıkarmak.

Öğrencilere teknolojik ürün ve hizmetleri seçme, satın alma ve kullanma yeterliği kazandırmak.

Öğrencilere alışma hayatını ve meslekleri tanıtmak.

Öğrencilere mesleki eğitime hazırlık niteliğinde genel bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmak(Doğan, 1983,74–76; Gordon, Hacker ve Vries,1995: 225).

Teknoloji eğitimi yukarıda sıralanan amaçları gerçekleştirmek üzere çok geniş bir konu alanı ile ilgilenmektedir. Bilindiği gibi eğitim etkinliklerinin kalbi öğretme – öğrenme süreçleridir (Alkan, 1988: 85). Bu nedenle süreçlerde ne öğretilecek? Sorusunun karşılığının çok iyi belirlenmesi ve uygulanarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Teknolojik yenilikler, mesleklerin çeşitliliği, üretim ve iletişim sistemlerindeki değişiklikler nedeniyle teknoloji eğitiminin ilgi alanı da genişlemektedir. İlgili literatür teknoloji eğitiminde; aşağıda çizelgede bütünsel olarak sunulan boyutlara özel bir önem verildiğini göstermektedir (Şenel ve Erden,1996:86).

Teknoloji eğitiminin eğitsel yararları şöyle sıralanabilir:

Bireylere teknoloji ve teknolojinin etkilerini anlama, tanıma ve kullanma yeterlilikleri kazandırma.

Teknoloji eğitimi öğrenmeleri sadece bilgiye dayalı olmadığından öğretim süreçlerinde gözlem yapma. Tasarlama, sayısal sonuçlar çıkarma ve grafik hazırlama gibi etkinlikleri gerçekleştirme.

Evrensel bir iletişim dili olan teknik resim dilini anlama ve kullanma yeterlilikleri kazandırma.

Eğitim etkinlikleri sınıf dışında da yürütüldüğünden okul-iş hayatı ve okul-çevre bütünlüğünü sağlama.

Yapılan uygulamalar ile öğrencileri bir iş ya da ürün ortaya koyabilme mutluluğuna erişirme (Healy,1997: 314–318).

Öğretim programlarındaki Matematik, Fen Bilgisi, Resim-iş, Türkçe gibi derslerin verilerinden yararlanıldığı için dersler arası ilişkiler kurma ve transfer etme yeterlilikleri kazandırma.

Analiz, sentez, akıl yürütme ve araştırma yeterliliklerine katkılar sağlayarak çocuğun konuşma, yazı yazma ve çizim yapma becerilerini geliştirme (Behrman ve Kliegman, 1994: 15).

Teknoloji Eğitimi bu eğitsel özelliklerinin yanı sıra genel eğitimin bir parçası ve tamamlayıcısı olarak çalışma hayatının niteliklerini, üretim süreçlerini, tekniklerini, araç ve gereçlerini genel olarak tanıtan bir işleve sahiptir. Ayrıca, öğrencilerin bilinçli meslek seçimi süreçlerine de olumlu katkılar sağlamaktadır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1996: 241; Doğan, 1983: 241). Teknoloji eğitiminin bu eğitsel özellikleri, yapılandırmacı öğretim yaklaşımına uygun nitelikler taşıdığının ipuçlarını da vermektedir.

Teknoloji eğitimi genel eğitimin öğrenciye teknoloji ve endüstrinin gelişimi hakkında bilgi veren ve teknolojik ilerlemeleri yansıtan bir fazıdır. Bu değişiklikleri anlamayı yüceltmek için tutumlar geliştirmeli ve modern teknoloji toplumuna uymada gerekli hazırlığı sağlamalıdır. Bu teknolojik okur-yazarlık insanların kültürünü değiştiren, onları yeni bir hayata, yeni bir ahlaka ve yeni bir amaca zorlayan düşünce tarzıdır. Teknoloji eğitimi proaktif yarı tepkisel düşünceyi yüceltmelidir. Öğrenciler bir problemin bütün yanlarını incelemeyi ve uygun çözümler tasarlamayı öğrenmelidir. Bu proaktif yaklaşım öğrenciye teknolojiyi anlamak ve kontrol etmek için gerekli eleştirel düşünme becerilerini öğretir(Karaağaçlı,2001:232–249).

Eğitiminde etkili olarak kullanılabilen öğretim yöntemleri arasında problem çözme, projeye dayalı öğretim ve işbirliğine dayalı öğretim başta gelmektedir. Bu öğretim yöntemlerini uygularken öğrenciler problemleri tanımlamakta, alternatif çözüm yolları üretmekte, en uygun çözüm yolunu seçmekte, seçilen çözüm yolunu probleme, uygulamakta çözüm hakkında bir yargıya varmaktadır. Ürünleri tasarlamakta, üretmekte ve pazarlamaktadır. Öğrenciler bütün bunları yaparken birbirleriyle işbirliği yapmakta ekip halinde çalışmakta ihtiyaç duyduğu bilgileri toplamakta, yaptıkları çalışmaları raporlaştırmakta ve sunmaktadırlar. Bir karara varmadan önce konuyu ayrıntılı biçimde tartışmaktadır. Bu uygulamalarda öğrenci

öğretime tasarlayarak, yaparak, çözümleyerek, eleştirerek, sorgulayarak, analiz, sentez ve değerlendirme yaparak aktif olarak katılmaktadır (Sönmez,1993: 87).

Teknoloji Eğitimi;

1.Teknoloji eğitiminin etkililiğini ve verimliliğini artırmak için öğrenme etkinlikleri öğrencinin problemi ya da görevi bütünüyle sahiplenmesine ve özgün bir çözüm geliştirebilmesine olanak sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

2.Teknoloji eğitimi öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçlerinde öğrenciye sunulan eğitsel etkinlikler bir göreve ya da probleme bağlanarak öğrencinin kendi anlam yapılarını oluşturabilecek özgün bir görev biçiminde verilmelidir. Problem çözme becerilerini geliştirmek için ise problemi belirleme ve bu problemi çok belirgin bir süreçle çözme ya da sistem modeli yaklaşımı kullanılmalıdır.

3.Teknoloji eğitiminde öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçlerinde öğrenciye öğrenme sırasında ve öğrenme sonrasında etkili olmasına olanak verecek onun düşünmesini zorlayacak ve destekleyecek öğrenme ortamları sağlanmalıdır.

4.Teknoloji eğitimi öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçlerinde öğrencinin farklı bakış açılarını ve farklı bir bağlama karşı fikirlerini test etmesi teşvik edilerek öğrenilenlerin yeni öğrenilen içeriğe ve öğrenme sürecine transferi için öğrenciye olanak ve destek sağlanmalıdır.

5.Teknoloji eğitiminde farklı öğrenme ortamlarını planlar ve onlardan yararlanırken çocukların kendi bilişsel yapılandırma yeterliliklerini geliştirebilmeleri için gerçek yaşam ortamları özellikle de kendi yaşam ortamları ile ilişkili okul ve çevre koşullarına uygun gerçek etkinlikler verilmelidir.

Teknolojik anlamdaki kültürel çevreye uyumun formel eğitim sürecindeki başlıca araçlarından birisi, teknoloji eğitimidir. Bu eğitimde önemli olan,

teknolojinin güncel uygulamalarına ağırlık vererek, bugün ile gelecek arasında köprü oluşturmaktır (Uluğ, 2003:1).

Genel eğitim herkes için ortak bilgi, beceri ve değerleri geliştirmeyi amaç edinirken, mesleki ve teknik eğitim ise bireye belli bir alanda iş imkânı sağlayacak özel becerileri kazandırmaya yönelmiştir. Genel eğitimle mesleki ve teknik eğitimi birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. Çağdaş bir toplumda bu eğitimlerin hepsine ihtiyaç vardır.

Teknoloji Eğitimi bu eğitim alanlarını birbirine yaklaştıran bir eğitim disiplini. Çağımızda endüstrileşen bir toplumda yaşayan bireylerin; bilim, teknoloji ve endüstri genel kültüründen uzak kalması mümkün değildir. Genel eğitimin, birey ileride hangi mesleği seçerse seçsin, meslekler hakkında genel bilgi, tutum, beceri ve çağdaş teknolojiyi kullanma yeterliliği vermesi gerekir. Bu da ancak genel eğitimin bir tamamlayıcısı olarak Teknoloji Eğitimi ile başarılabilir. Mesleki ve teknik eğitim ise ancak bir meslekle ilgili temel bilgi, beceri ve tutumları kazandırır (Doğan ve Şahinkesen,1987:2-8).

Teknoloji Eğitimine bireysel gelişim açısından bakıldığında zaman, bireyin kendisini ifade etmesinde, bireysel yeteneklerin ortaya çıkarılmasında önemli rol oynadığı görülür. Böylece eğitime yeni boyutlar kazandırır ve eğitimin temel öğelerinden birini teşkil eder. Öğrenciler bu eğitimle çalışma hayatlarını etkileyecek önemli kararlar verebilme olanaklarına sahip olurlar.

Endüstriyel Sanatlar ve Teknoloji Eğitiminin esas amacı bireylerin teknolojinin dinamik gücünü anlamalarını sağlamak ve bireylerin teknolojiyi en verimli şekilde kullanmalarına yardımcı olmaktır (Şenel ve Erden, 1996: 57).

Teknoloji eğitiminin tanımı ve uygulaması ülkeler arasında değişiklikler göstermektedir. Bunun nedeni kültürel farklılıklar ve çeşitli ülkelerdeki ilgi

gruplarının teknoloji eğitimini kendi ihtiyaçlarına göre yönlendirmeleridir. Bu bölümde ABD, Avrupa Birliği ülkelerindeki teknoloji eğitimi uygulamaları özetlenmektedir.

5.Dünyada Teknoloji Eğitimi

5.1 Amerika Birleşik Devletleri: ABD’de eğitim sorumluluğu eyaletlere bırakılmıştır. Zorunlu eğitim 12 yıldır. Endüstriyel Teknoloji eğitimi bir asırdan uzun süredir uygulanmaktadır. Teknoloji eğitimi anaokulu düzeyinde başlamakta ve her düzeyde yerini almaktadır. İlk ve orta öğretimde genel eğitim içinde öğrencilere teknoloji kültürü vermek ve bazı endüstriyel uygulamalara katılmak öngörülürken daha üst eğitim seviyelerinde mesleki ve teknik alanlarda endüstri içinde çalışabilme durumuna gelinmesi hedeflenmektedir. İlkokulda teknolojinin farkında olma, düşünme öncülüğünde problem çözme ve basit uygulamalarla başlar, daha sonraki ortaöğretim düzeylerinde de çağdaş teknoloji ile fen, dil, matematik konularında bağlantı kurmayı, uygulamayı öğretir. Öğrencilere sadece benzetme ve model olarak gösterilmesi değil de bireylerin gerçek teknolojilerle karşı karşıya kalmaları esastır. Yüksek öğrenimdeki kredili sistem ile öğrenci hangi programda olursa olsun çağdaş teknolojiyi yakalayabileceği, uygulama yapabileceği dersleri seçerek endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitiminden faydalanabilir. Anaokulundan başlayarak ilkokul düzeylerinden ileri derecelere kadar geliştirilmiş faaliyetlerden oluşan ve uygulama yaparak öğrenme tekniğinden hareketle teknoloji kavramının tanıtıldığı bir program yapısı izlenmektedir (Şenel ve Erden, 1996: 57).

Uluslararası Teknoloji Eğitimi Birliği (ITEA) tarafından 1996 yılında yürürlüğe konulan “Tüm Amerikalılar İçin Teknoloji” projesi ile Anaokulundan 12.sınıfa kadar (K-12) 5-18 yaşları arasındaki öğrencilere yönelik olarak teknoloji okuryazarlığı standartları oluşturmak, ABD’deki teknoloji eğitimini tanımlamak ve geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla ülkenin her yanından binlerce teknoloji eğitimi, fen ve matematik ile diğer dallardan öğretmen katkı sağlamıştır. Bu grubun yanı sıra Ulusal Araştırma Konseyi (National Research Council-NRC) ve Ulusal Mühendislik Akademisi (National Academy of Engineering-NAE)’nden uzmanlar ve

temsilciler “Teknoloji Okuryazarlığı Standartları”nı gözden geçirmişler ve önerilerde bulunmuşlardır. Sonuçta ortaya çıkan doküman teknoloji çalışmasını bir disiplin olarak tanımlamakta ve tüm öğrencilerde teknoloji okuryazarlığını geliştirmeyi amaçlayarak, öğretmen, okul, okul bölgesi, şehir ve eyaletler için bir teknoloji eğitimi yol haritası sağlamaktadır (Dugger, 2001, 68–69). ABD’de teknoloji eğitimi programlarına ve projelerine, Ulusal Bilim Vakfı (National Science Foundation-NSF), NASA gibi kuruluşlar önemli oranda maddi destek vermektedirler.

5.2 Avrupa Birliği Ülkeleri: Teknoloji eğitimi AB üyesi ülkeler arasında ve hatta üye ülkelerin kendi içlerinde bile değişiklikler göstermektedir. Ortak yanları; cisimler dünyasının anlaşılması, tasarlama/yapma/kullanma kavramlarının formülasyonu ve bir araç olarak bilgisayarın kullanılmasıdır (Correard, 2001: 51) .

Bazı Avrupa ülkelerindeki teknoloji eğitiminde kabul gören yaklaşımlar aşağıda gösterilmektedir:

- Teknik Yetenek Yaklaşımı; dayanıklı malzemeler, gıda ve tekstil işleme veya elektronik ve otomatik kontrol konularında el becerisi kazandırmaya yönelme (Ör., Finlandiya),
- El Becerisi Yaklaşımı; el becerisi, estetik duyarlılık ve geleneksel tasarımın bir kombinasyonunun kültürel ve kişisel değerinin korunması (Ör., İsveç, Belçika),
- Teknik Üretim Yaklaşımı; modern kitlesel üretime ve bunun kontrol ve organizasyonuna uygun yetenekler geliştirme (Ör. Eski Doğu Bloğu geleneklerine sahip Doğu Avrupa ülkeleri),
- “Modern Teknoloji” Yaklaşımı; gelecek yüzyıldaki “iş”in doğası ile ilgilenme ve kuvvetle enformasyon teknolojisi üzerine odaklanma (Ör., Fransa),

- “Bilim ve Teknoloji” Yaklaşımı; bu iki konunun birbirlerine yakın bir bağlantıyla incelenmesi (Ör., Danimarka),
- Tasarıma Odaklanma Yaklaşımı; teknolojinin çalışma ve uygulamalarında tasarımın merkeze alınması (Ör. Kuzey İrlanda),
- “Problem Çözme” Yaklaşımı; problem tanımındaki sosyal ihtiyaçları ve problem çözme amacıyla bir disiplinler arası ihtiyaçları anlamaya odaklanma (Ör. İskoçya) (De Vries, 1994: 18).

Eğitim Almanya ve İtalya’da 6–15 yaşları arasında, İngiltere’de 5–15 yaşları arasında, Fransa’da 6–14 yaşları arasında zorunludur. Endüstriyel Teknoloji Eğitimi el sanatları, endüstriyel üretim, yüksek teknoloji, uygulamalı bilim, genel teknolojik kavramlar, tasarım, anahtar yetenekler, Bilim/Teknoloji/Toplum yaklaşımlarından biri veya daha fazlası esas alınarak yürütülmektedir (De Vries, 1994:1–6).

Almanya’da, el işleri ve endüstriyel üretime yönelik yaklaşımdan, diğer yaklaşımların bir karışımına, özellikle, teknolojinin sosyal boyutları da göz önünde bulundurularak, genel teknolojik kavramlar yaklaşımına ve anahtar yetenekler yaklaşımına doğru bir geçiş yaşanmaktadır. Konu içerisinde bilgisayarlar ve diğer gelişmiş ekipman artan bir şekilde kullanılmaktaysa da, yüksek teknolojiler kendi başlarına bir amaç olarak görülmediğinden, çoğu durumda bir yüksek teknoloji yaklaşımından bahsetmek uygun olmayacaktır (De Vries, 1994:6–7).

İngiltere’de endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitimi bilimsel temellerle birlikte endüstriyel uygulamaları da içerecek şekilde çok yönlü olarak ele alınmaktadır. Teknoloji eğitimi; “Tasarım ve Teknoloji” ile “Enformasyon ve İletişim” başlıklarıyla yürütülmektedir (Correard, 2001: 51).

Fransa’da 1985 yılında, “teknoloji” konusu, “el işleri ve teknik eğitim”in yerini almıştır. Hâlihazırda Fransız müfredat programı iki ana prensip etrafında düzenlenmektedir; bunlar proje realizasyonu ve veri işlemedir. Proje realizasyonu için referans sahaları; mekanik (malzemelerin çalışması), elektronik ve iş idaresidir. Veri işleme için referans sahalar; ofis otomasyonu (kelime işleme, hesap çizelgesi, grafik paketleri ve bir referans olarak ve iletişim için e-posta ve internetin kullanılması), bilgisayar kontrol ve bilgisayar destekli imalat (CAD/CAM)’dır (Correard, 2001: 51).

Yunanistan’da, 1976 yılında çıkartılan yasa gereği alt orta öğretim kademesinde bir teknoloji komponentinin sağlanmasından itibaren tedrici bir gelişme gözlenmektedir. İlk model pratik yetenek yaklaşımı üzerinde durmuş ve pilot gelişim Maryland Eyaletindeki gelişmelerden etkilenmiştir. Bu da teknoloji ve toplum arasındaki bağlantıyı vurgulayan bir modelin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, bu modeli tüm okullarda uygulama yönündeki kararın verilmesi 1993 yılını bulmuştur ve konu, 1995 yılından itibaren mevcut 1800 okuldan 280’inde uygulanmaktadır. Yerleştirme genişledikçe, eğitimi kimin vereceği problemi; çok sayıda istihdam edilemeyen öğretmen olması ve değişik grupların konuyu kendilerine vermesi için Bakanlığa baskı yapması nedeniyle daha da çetrefilli bir hal almıştır (Black, 1998: 26).

Hollanda’da 1993 yılında, alt orta öğretim okullarındaki (12–14 yaş) tüm öğrenciler için teknoloji, 15 zorunlu dersten biri olarak belirlenmiştir. Uygulama öncesinde, çeşitli alt yapıya sahip olan ve yeni konuda sorumluluk almak üzere hazırlanacak öğretmenlere özel, iki yıllık part-time yeniden eğitim programı düzenlenmiştir. Hükümet teknoloji laboratuvarlarını donatmak üzere okullara maddi destek sağlamıştır. Yeni konu; ahşap, metal ve plastiklerle yapılan el sanatları becerilerine dayanan önceki eğitim yönteminin yerini almıştır. Şimdilerde, tekstil yeni bir malzeme olarak eklenmiş olsa da, teknolojik kavramların öğrenilmesine ve daha yeni gelişmiş teknolojilerin kapsanmasına yönelik daha derin bir eğilim vardır (Black, 1998: 26).

5.3 Japonya'daki Teknoloji Eğitimi: En başından beri, birincil öğretim metodolojisi, proje metoduna dayandırılmış şekilde deneyseldir. Japonya'daki teknoloji eğitimi sınıfları genelde, ders ve pratik sınıfı şeklinde organize edilmektedir. Pratik sınıfı (laboratuar çalışması) genelde ders sınıfından daha az sayıda öğrenciye sahiptir. Japonya'da ortalama bir sınıfta yaklaşık 40 öğrenci bulunmaktadır. Son zamanlarda, değişik teknik alanları ve ders içeriğini entegre etmeye yönelik yeni proje faaliyetleri devreye alınmaktadır. Japonya'daki 47 eyaletin her birinde, içinde teknoloji/endüstri-ilişkili eğitim bölümü (enformasyon teknolojisi de dahil) bulunan bir eğitim merkezi bulunmaktadır. Büyük eyaletlerden bazıları enformasyon teknolojisi veya teknik eğitim için bağımsız merkezlere de sahiptir (Murata ve Stern, 1993:1).

6.İş Eğitimi Dersinin Diğer Derslerle İlişkisi

Çağımızda gittikçe artan hızla gelişen teknoloji, insan yaşamının bütün yönlerini etkilemektedir. Bireyin yaşam görünüşünü, toplumsal ve kültürel yaşamı yeniden biçimlendirmektedir. Teknoloji bugün günlük yaşamın bir parçası durumundadır (Doğan, Şahinkesen, 1987: 99).

Endüstriyel sanatlar eğitimi bütün öğrencilere verilen ortak derslerin arasında yer almalıdır. Endüstriyel sanatlar eğitimi geleneksel meslek alanlarını kapsamalı ve öğrencilere seçebilme olanağı verilmelidir. Yeni endüstriyel sanatlar eğitiminde öğrencilerin çeşitli meslek alanlarında da ilgi ve kabiliyetlerini deneme çalışmalarının ortak dersler sayılması ve ortak derslerle, meslek alanlarına ilişkin çalışmalar arasında bir bütünlük sağlaması ilke olarak benimsenmiştir. Böylece gerek ortak dersler gerekse meslekleri tanıtıcı atelye dersleri birbirini tamamlayacak ve programdaki bütün dersler ve faaliyetler öğrenciler için daha anlamlı hale gelecektir (Doğan,1975: 11-16).

İş eğitimi dersi diğer geleneksel derslerle aynı değerde olan bir genel kültür dersidir. İş eğitiminde içinde bulunduğu çeşitli dersler, bireyin kişiliğinin ve kültürünün oluşmasına katkıda bulunurlar. Matematik, fen bilgisi gibi derslerde

öğretilen ilkelerin işi eğitimi dersinde yapılan proje ve uygulamalarla bütünleştirilmesi gerekir. Ancak böyle bir uygulama ile öğrenciler iş yaşamının niteliklerini gerçek yaşama daha iyi hazırlayabilirler.

Anadolu’da iplik üretiminde kullanılan teknolojik araçlar incelendiğinde kirman, çıkırık, mekanik sistem ve modern bilgisayarlı makineler biçiminde aşamalı olarak geliştiğini görürüz. Bunlar, insanların belirli çağlarda karşılaştığı sorunlara getirdiği çözümlerdir. Bu durumda sosyal bilgiler dersinde konular teknolojinin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

İş eğitimi dersinde öğrenci uçak modeli yapıyorsa, başlangıçtan zamanımıza kadar, uçakların gelişimini inceleyerek bunların tarihsel gelişimin, toplumsal, askeri ve ekonomik alanlardaki sonuçlarını açıklayabilirler. Böylece iş eğitimiyle, tarih arasında bir ilişki kurulabilir.

Teknoloji, toplumsal tercihler ve karar verme ile fen bilgisi ve mühendislik bilimi ile el sanatları ve el becerileri ile yaratıcılık ve sanatla, bir parçasının tasarımı veya bir sistemin incelenmesi ile ilgili olabilir. Bu açıdan bakıldığında eğitim ortamında yer alan bütün dersler iş eğitimi ile yakın ilişki içerisinde. Önemli olan derslerin birbirinden kopuk olarak değil, birbirini tamamlayacak şekilde yapılmasıdır.

C.İLKÖĞRETİM OKULU İŞ EĞİTİMİ DERSLERİNİN AMAÇLARI

1. İş Eğitiminin Amaçları

Teknolojinin insan hayatındaki önemini kavrayabilme.

Öğrencinin günlük hayatta karşılaştıkları problemlere pratik çözümler getirebilme.

Kendi ilgi ve yeteneklerini tanıyabilme.

Yaratıcı gücünü kullanarak iş yapabilme.

İş yapmanın hazzını ve gururunu duyabilme.

İşi isteyerek ve zevkle yapabilme.

İşlerini arkadaşlarıyla işbirliği içinde yapabilme.

Öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilme.

İş eğitimi dersleri ile ilgili araç ve gereçleri yerinde kullanabilme.

Eldeki çeşitli kaynakları en iyi şekilde değerlendirebilme.

İş hayatını ve mesleklerini tanıyabilme.

Çeşitli iş ve mesleklerin önemini kavrayabilme (MEB, 1991: 5)

İlköğretime geçiş zorunlu kılan sebepler doğrultusunda, ilköğretim okullarının amaçları tespit edilmiştir. İlköğretim okulu amaçları ile iş eğitimi dersinin amaçları arasında büyük oranda benzerlik ve paralellik vardır. Dolayısıyla ilköğretimde başarıya ulaşmak için eğitime verilen önemin daha da arttırılması gerekmektedir.

Nitekim uygulamada bu istikamette çalışmalar yapılmış ve İş eğitimi dersi bütün alanlar (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım Ticaret) itibariyle ilköğretim okulu birinci kademe 4,5. sınıflarda haftada üç saat, ikinci kademedeki 6.7.8. sınıflarda 2 saat zorunlu olarak dersler arasına alınmıştır.

2. İş ve Teknik Eğitimi Dersinin Amaçları

Öğrencinin istidatlarını ve yeteneklerini ortaya çıkarıp onun istek ve ilgilerine göre geliştirmek. Öğrencinin mesleki ilgi ve yeteneklerinin açıklık kazanmasını sağlamak, gelecekteki mesleğinin seçmesini kolaylaştırmak.

Öğrencinin üretici olarak geçimini sağlanmasına ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmasına yarayışlı olacak, ona bir mesleğin ön hazırlığını yaptıracak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak temel davranışları kazandırmak.

Öğrencilere el becerisi ve teknik güçler kazandırmak, çevrelerinde kolayca bulabilecekleri en çok kullanılan araç ve gereçle bir iş yaptırmak.

Öğrencilerin, el çalışması ile zihni çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini, el ile çalışmanın onur ve zevkini kazanmasını sağlamak.

Öğrencilere iş ahlakı kazandırmak, meslek sahiplerine karşı sevgi ve saygı duygunu geliştirmek.

Öğrencilerin, araç ve gereç kullanması yoluyla sistemli düşünme ve metotlu çalışma alışkanlıkları kazanmasını, zevk, ölçü ve anlayışın geliştirilmesini, hayal ve yapıcılık gücünün artmasını sağlamak.

Öğrencilerin, karşılaştıkları zorlukları kendi irade ve güçleriyle yenerek bağımsızlık kazanmalarına, yapıcı ve yaratıcı nitelikte yetişmelerine yardım etmek.

Öğrencilere metotlu çalışma, sorumluluk yükleme, birbirleriyle işbirliği yaparak yardımlaşma ve dayanışma alışkanlığı kazandırmak.

Öğrencilerin iş içinde kendilerini tanımlarına, güç ve yeteneklerini keşfetmelerine yardım ederek ilerideki meslek seçimlerini kolaylaştırmak.

İnsan görüşünün teknik ve alet yardımı ile uygarlığa etkisini kavratmak.

Çağdaş teknolojik gelişmenin ilkelerini kavratmak.

Madde, tabiat kuvvetleri, enerji ve teknik ile insanın yaratıcı gücü arasında ilişki kurmalarını sağlamak.

Öğrencilerde, içinde yaşadıkları çevrenin ihtiyaçlarını ve imkânlarını inceleyerek çevrelerini güzelleştirmek isteği uyandırma.

Diğer derslerle ilgili araç ve gereçleri işliklerde yaptırarak bunları çalışmalarında kullanmak.

3.Ev Ekonomisi Dersinin Amaçları

Öğrencilerde ailesine bağlılık duygusunu pekiştirmek, onların evde, okul içinde ve dışında büyüklerle, küçüklerle ve arkadaşlarıyla ilişkilerinde sevgi, saygı ve anlayışla hareket etme ve yardımlaşma alışkanlığı kazanmalarını sağlamak.

Öğrencilere, çeşitli ev işlerinde en iyi çalışma yollarını kendi çevrelerinde uygulayabileceklerini patirik şekilde göstererek, onları içinde bulundukları yaşama şartlarını her zaman iyileştirme çaba ve isteğine yöneltmek.

Öğrencilerde, işe sevi ve saygı uyandırarak, onlara gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmak.

Besin maddelerinin satın alınmasında, yiyeceklerin hazırlanması ve korunmasında gerekli sağlık ve tutum bilgileri vermek ve ekonominin ilkelerini kavratmak.

Sağlıklı bir aile yuvasının nasıl olması gerektiğini incelerken, öğrencilere, kendi sağlık ve temizlikleriyle olduğu kadar, çevrenin sağlık ve temizliği ile de yakından ilgilenme istek ve alışkanlığını kazandırmak.

Öğrencilerin çocuk bakımı ve eğitimi hakkında en gerekli bilgileri edinmelerine yardım etmek.

Öğrencilerde ev ve çevre güzelliği duygusu geliştirmek.

Öğrencilerin okul, aile çevresi ve daha geniş topluluk içerisinde beğenilen, sevilen ve sayılan bir şahsiyet olarak kendisini yetiştirmesine ve geliştirmesine önderlik etmek.

Öğrencilere vücut özelliklerine uygun olarak desen, renk, model seçebilme ve mevsim özelliklerine göre giyinebilme, basit dikiş tekniklerini uygulayabilme becerisini kazandırma, aile bütçesine uygun giyinebilme, giysilerini temiz, düzenli ve uzun süreli kullanabilme alışkanlığını kazandırmak.

El sanatları alanında öğrencilere, çevre özelliklerine uygun, ev ve sanayide yer alan, teknolojiye yönelik çalışma becerisini kazandırmak.

4Ticaret Dersinin Amaçları

Öğrencilere çevresi ve bölgesindeki ticaret hayatını tanıtmak.

Öğrencileri, kişisel teşebbüsleri, şirket ve kamu teşebbüslerini tanıtmak.

Özel ve kamu sektöründeki hizmet türlerini öğretmek, kişisel teşebbüslerde bulunabilme yeteneğini geliştirmek.

Öğrencilere ticaret hayatında kullanılan belgeleri tanıtmak ve kullanabilme becerilerini kazanmalarını sağlamak.

Öğrencilerin matematik bilgi ve becerilerini ticaret metotlarla iş hayatına uygulayabilme ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlamak.

Öğrencilere kişisel menfaatlerle toplumsal menfaatlerin bağdaştırılması gerektiğini kavratmak.

Öğrencilere, planlı ve metotlu çalışma alışkanlığı kazandırmak.

Öğrencilere, ekonomi hakkında yeterli bilgi vermek ve temel kurallarını kavratmak.

Öğrencilere daktilo ile yazma becerisini kazandırmak.

Kooperatif ve kooperatifçilik hakkında genel bilgiler vermek.

5 Tarım Dersinin Amaçları

Öğrencilerde tabiata ve toprağa sevgi uyandırmak.

Tarım çalışmaları sırasında ilgi ve yetenekleri beliren öğrencileri, ülkemiz ihtiyaçlarını karşılayan verimli bir alan olan tarımı seçmeyi heveslendirmek.

Öğrencilere aynı zamanda amaç için yardımlaşarak çalışma alışkanlığı kazandırmak.

Öğrencilere bilimsel düşünme ve araştırma, bilimsel metotları tanıma, kullanma, çevresine uygulama tutum ve davranışı kazandırmak.

Öğrencileri, tarım işlerinde çalıştırarak çevrenin toprak verimi, tarım şartları ve imkânları hakkında aydınlatmak.

Öğrencilerde, çevrenin tarım şartlarını ve imkânlarını daha üst düzeye çıkarma isteği uyandırmak.

Öğrencilere, çevredeki tarım faaliyetleri ile yetişen bitkisel ve hayvani ürünleri tanıtmak, üretim yollarını öğretmek.

Öğrencilere, yetiştirilen ürünlerin pazarlama ve değerlendirme yollarını öğretmek (MEB,1991: 98).

D.MUHTELİF GAYELİ ORTAOKUL PROGRAMININ DERSLERİ

Çizelge 1.Muhtelif Gayeli Ortaokul Dersleri

DERSLER	SINIFLAR		
	1	2	3
Türkçe	6	4	4
Tarih	2	2	2
Coğrafya	2	2	1
Yurttaşlık Bilgisi	1	1	1
Matematik	5	4	4
Fizik	-	3	3
Kimya	-	-	2
Tabiat Bilgisi	3	3	2
Ticaret İşleri	1	1	1
Tarım İşleri	1	1	1
El İşleri-Erkeklerle	2	2	2
Ev İşleri-Kızlara	2	2	2
Biçki-Dikiş, Ev İdaresi	2	2	2
Çocuk Bakımı	2	2	2

E.ÜLKEMİZDE İŞ EĞİTİMİ UYGULAMALARI

1970 yılında toplanan Sekizinci Milli Eğitim Şurası'nda ortaokul programları yeniden düzenlenmiş ve dersler zorunlu seçmeli olarak iki grup halinde planlanmıştır. Resim dersi iş eğitimini de içine alacak şekilde resim-iş dersi haline getirilmiş. Erkekler için; tarım, ticaret, teknolojiyi, kızlar için ise; ev işleri, seçmeli derslerin bir bölümünü oluşturmuş ve ikişer saat uygulanmıştır (MEB, 1983:155).

1974 yılında toplanan Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası'nda İş Eğitimi derslerinin kapsamı genişletilerek seçmeli derslerin sayısı arttırılmıştır. Öğrencilere ilgi ve çevre ihtiyaçlarına göre dört- sekiz saat olarak belirlenen derslerden bir veya birkaçını seçme imkânı verilmiştir.

Seçmeli derslerin amacı: "Temel Eğitim ve orta öğretim kurumlarına seçmeli derslerin amacı, çevrenin ekonomik ve sosyal şartlarına ve imkânlarına göre öğrencileri özellikle hayata ve iş alanlarına yönelmeyi hedef tutmaktadır.

Bu dersleri okutacak öğretmenlerin veya uzmanların ve usta öğreticilerin seçilmesi yetiştirilmesi, hizmet içi eğitimlerinin sağlanması, bazı branşlar için ek formasyon kazandırılması, bazıları için ise yeniden yetiştirilmesi gerekmektedir (Cicioğlu,1986:13–36).

Teknoloji Eğitimi kavramının daha iyi anlaşılıp, yaygınlaştırılmasına katkısı olan diğer bir girişimde 1971 – 1972 öğretim yılında uygulamaya başlanan temel eğitim programıdır.

1981 yılında toplanan Onuncu Milli Eğitim Şurası iş eğitimine ilişkin genel kavramların ve bazı genel becerilerin temel eğitimin dördüncü yılından itibaren verilmeye başlanmasını önermiştir.

Şura, yöneltmenin temel eğitimin son üç yılında ve bir süreç olarak ele alınmasını, bu konuda başarıya dayalı fırsat eşitliğine yer verilmesini, yeteneklerin

yalnız bilişsel anlamda değil fakat her türlü beceriyi kapsayacak biçimde geliştirmesi görüşünü benimsemiştir.

Bu karara göre, daha önce yalnız ortaokul düzeyinde verilen iş bilgisi dersinin ilkokul dördüncü sınıftan itibaren başlaması önerilmiş ve bu dersin kapsamı ve düzeyi genişletilmiştir.

10. Milli Eğitim Şurasında temel eğitimin amaçları arasında iş eğitimi ile ilgili görülen başlıca amaçlar:

1. Bireyin iş ve çalışma hayatına uyum sağlamasına yardım etmek.
2. Bilim ve teknolojinin toplumsal ilerleme ve uygarlık alanındaki yerini kavramak.
3. Öğrencileri bir çalışma alanına yöneltmek.
4. İş hayatına kolayca uyum sağlayabilecek bilgi ve becerileri kazanmak.
5. İyi bir tüketici olmak (Doğan, 1983: 57).

Bu kararlar doğrultusunda 1981–1982 öğretim yılından itibaren ilköğretim okulu uygulamasına başlatılmıştır. İş eğitimi dersi çerçeve niteliğinde hazırlanmış olan iş eğitimi geçici müfredat programına 1983 yılında kavuşmuştur.

Çağdaş program geliştirme teknikleri hazırlanmadan yürürlüğe konan geçici program, iş eğitiminde bölgeden bölgeye hatta öğretmenden öğretmene değişen farklı uygulamalara rağmen, 1983 – 1992 yılları arasında uygulanmıştır.

1984 yılında çalışılmaya başlanan ve ancak 1992 – 1993 öğretim yılında ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanan iş eğitimi programı bu alandaki gelişmelerin en önemli olanıdır.

Halen ilköğretim okullarında İş Eğitimi müfredat programı birinci kademedede haftada 3 saat, ikinci kademedede haftada 2 saat uygulanmaktadır.

F. İŞ EĞİTİMİNİN EĞİTİME KATKISI

Öğrencilere endüstride yaygın olarak kullanılan makine ve takımlara ilişkin tecrübe kazandırılması ve bu tecrübelerle dayalı olarak onlara kendi ilgi ve kabiliyetlerini tanıma ve sinama fırsatı verilmesi.

Endüstride kullanılan malzeme, makine ve takımlar ile ilgili teknik problemleri çözme becerisinin geliştirilmesi.

Endüstride yaygın olarak kullanılan makine ve el takımlarını emniyetli kullanma becerisinin geliştirilmesi.

İş resimlerini anlama ve çizme için gerekli temel bilgi ve becerilerin kazandırılması.

Endüstriyel ürünleri bilinçli olarak seçebilme ve kullanabilmek için endüstri ve endüstriyel mesleklerin tanıtılması (Sezgin,1974:2).

G.İŞ EĞİTİMİ PROGRAMLARININ UYGULANMA DÜZEYİ

İş eğitimi ve teknoloji programları ilköğretim, ortaöğretim, yüksek öğretim ve yetişkinler eğitimi düzeylerinde uygulanmaktadır. Programın uygulandığı düzeye göre programın kapsamı ve izlenen yöntemlerde değişiklik yapılmaktadır.

1.İlköğretim Düzeyi

a-İlköğretim Birinci Kademe

Öğrencinin okuldaki çeşitli araç ve gereçleri kullanmasına fırsat verir, zihnen tasarladığı bazı eşyaları kendi yapmaya çalışır.

b-İlköğretim İkinci Kademe

Bu düzeyde, öğrencinin başlıca endüstri alanlarını tanıması esastır (Sezgin,1974: 12).Öğrencinin kendi ilgi ve yeteneklerini tanıması bu düzeyde sağlanmaya çalışılır. Endüstri ve teknolojinin toplum üzerindeki etkileri de bu düzeyde verilir. Araç ve gereçlerin amacına uygun olarak emniyetli bir şekilde kullanılması alışkanlıkları da bu dönemde verilir.

2. Ortaöğretim Düzeyi

İş eğitimi programı izleyen öğrenciler tecrübelerini belirli bir program alanına teksif ederler. Bu düzeyde öğrenci daha önceki düzeyde kazandığı bilgi ve becerileri geliştirir. Bir alana ilişkin bilgi ve becerilerin kazandırılmasına daha çok önem verilir. Öğrencinin kazandığı bu davranışlar isabetli bir meslek seçiminde yardımcı olur ve ileride yapacağı meslek eğitimine uyumunu sağlar (Sezgin, 1974:5).

3.Yüksek Öğretim Düzeyi

Yüksek öğretim düzeyinde iş eğitimi iki aşamada incelenebilir:

a-Ders Öğretmeni Yetiştirilmesi: İş eğitiminin etkinliği, kalitesi ve verimini doğrudan doğruya öğretmenlerin yetişme düzeyine bağlıdır (Doğan,1983:137).Bu bakımdan iş eğitimi dersi verecek öğretmenlerin eğitim felsefesi ve eğitim amaçlarına ilişkin temel bir görüş geliştirmeleri, işe eğitiminin amaçlarını ve eğitiminin amaçlarını ve eğitim sistemi içerisindeki yerini almaları gerekir.

b-Bilgi ve Beceri Kazandırma: Yüksek öğrenim gençliğinde endüstri ve teknoloji konusunda bilgi ve beceriler kazandırılması amaçlanır.

4.Yetişkinler Düzeyi ve Özel Programlar

İş eğitimi, yetişkinlere yaygın eğitim, yani kurslar yoluyla endüstri alanları hakkında bilgi ve eğitim verilir.

Diğer bir eğitimde fiziki ve zihni özürllülere verilen iş eğitimidir. Bu eğitimi de amacına uygun ve özel olarak yetiştirilen öğretmenlerin vermesi gerekir.

H. İŞ EĞİTİMİ PROGRAM ALANLARI

İlköğretim okullarında iş eğitimi dersleri aşağıda sıralanan alanlardan oluşmaktadır(MEB,1991:5). Bunlar:

1. İş ve Teknik Eğitimi
2. Ev Ekonomisi
3. Ticaret
4. Tarım

I.İLKÖĞRETİM OKULLARI İŞ EĞİTİMİ GEÇİCİ PROGRAMI

a. 4–5. SINIFLAR

İlköğretim okulu geçici İş Eğitimi Programında 4. ve 5. sınıflarda haftada 3 saat iş eğitimi yapılması zorunludur. Programın 4. ve 5. sınıfını kapsayan kısmından genel amaçları belirlenmiş fakat bu amaçlara ait davranışlara yer verilmemiştir.

b- ÜNİTELER

- 1.İş Eğitiminin Tanınması
- 2.Teknik Resim ve Grafik
- 3.Kâğıt ve Mukavva İşleri
- 4.Ağaç İşleri

- 5.Metal İşleri
- 6.Modelaj İşleri
- 7.Baskı İşleri
- 8.Yapı İşleri
- 9.Örgü – Dokuma ve Nakış İşleri
- 10.Giyim ve Bıçkı – Dikiş İşleri
- 11.Güç Kaynakları ve Elektrik İşleri
- 12.Tarım İşleri
- 13.Sağlığımız
- 14.Temel Ticaret

İ.SINIFLAR GEÇİCİ PROGRAM PAKET ÜNİTELER

a.6.SINIFLAR İŞ VE TEKNİK DERSİ

- 1.İş ve teknik eğitim alanının tanıtılması.
- 2.Teknik Resim
- 3.Seramik Sanatlar
- 4.Ağaç İşleri
- 5.Metal İşleri

b.7.SINIFLAR İŞ VE TEKNİK DERSİ

- 1.Teknik Resim
- 2.Seramik Sanatlar
- 3.Ağaç İşleri
- 4.Metal İşleri
- 5.Güç Kaynakları
- 6.Elektrik İşleri
- 7.Yapı İşleri

c.8.SINIFLAR İŞ VE TEKNİK DERSİ

- 1.Genel Endüstri Bilgisi
- 2.Teknik Resim
- 3.Ağaç İşleri
- 4.Metal İşleri
- 5.Güç Kaynakları
- 6.Elektrik İşleri
- 7.Yapı İşleri

d.6.SINIF EV EKONOMİSİ DERSİ

- 1.Ev ve Aile Yönetimi
- 2.Beslenme ve Yiyecek Hazırlama
- 3.Alişveriş
- 4.Giyim
- 5.El Sanatları
- 6.Çocuk Gelişimi ve Bakımı

e.7.SINIF EV EKONOMİSİ DERSİ

- 1.Ev ve Aile Yönetimi
- 2.Beslenme ve Yiyecek Hazırlama
- 3.Giyim
- 4.El Sanatları
- 5.Çocuk Gelişimi ve Bakımı

f.8.SINIF EV EKONOMİSİ DERSİ

- 1.Ev ve Aile Yönetimi
- 2.Beslenme ve Yiyecek Hazırlama
- 3.Giyim

- 4.El Sanatları
- 5.Çocuk Gelişimi ve Bakımı
- 6.Sağlığımız

g.6.SINIF TİCARET DERSİ

- 1.İş Hayatı ve Ticaret Hakkında Bilgi
- 2.Daktilografi

h.7.SINIF TİCARET DERSİ

- 1.Muhasebe
- 2.Turizmin Tanımı, Önemi, Yurt Ekonomisine Katkısı
- 3.Daktilografi

ı.8.SINIF TİCARET DERSİ

- 1.Muhasebe
- 2.Turizmin Tanımı, Önemi, Yurt Ekonomisine Katkısı
- 3.Daktilografi

i.6.SINIF TARIM DERSİ

- 1.Evimiz okulumuzun tertip ve düzeni
- 2.Çevremizde tarım durumunun incelenmesi
- 3.Çevremizin ağaçlık ve ormanlık bölümleri
- 4.Genel Tarla tarımı
- 5.Bağ-bahçe tarımı
- 6.Hayvancılık

j.7.SINIF TARIM DERSİ

- 1.Uygulama Bahçesi Çalışmaları
- 2.Özel Tarla Tarımı
- 3.Meteoroloji
- 4.Bağ Bahçe Tarımı,
- 5.Hayvancılık
- 6.Gıda Muhafaza

k.8.SINIF TARIM DERSİ

- 1.Uygulama Bahçesi Çalışmaları
- 2.Özel Tarla Tarımı
- 3.Meteoroloji
- 4.Bağ Bahçe Tarımı,
- 5.Hayvancılık
- 6.Gıda Muhafaza

Genel olarak İş ve Teknik Eğitimi dersi işliğinde kâğıt, ağaç, metal, modelaj ve elektrik işleri, Ev Ekonomisi işliğinde ise, aile yönetimi, çocuk bakımı, beslenme, el sanatları ve giyim bölümleri bulunmaktadır (MEB, 1983: 167).

İ. İLKÖĞRETİM OKULU İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI

İlköğretim okullarında okutulmakta olan “ İlköğretim Okulları İş Eğitimi Programı” , M.E. B Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 7.9.1991 tarih ve 171 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve 1991 – 1992 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanılmıştır.

1. PROGRAMIN ÖZELLİKLERİ

1.İlköğretim okulunda 4. ve 5. sınıflarda iş eğitimi dersi bir bütün olarak düşünülmüştür.

2.İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programı (İş –Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret) 6.sınıflarda ilk yarıyılta ortak üniteler, ikinci yarıyıl ile 7.sınıflarda ise paket ünite şeklinde düzenlenmiştir.

3- İlköğretim Okulu 8.sınıfta İş ve Teknik Eğitimi, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret derslerinde proje çalışmaları yapılmaktadır. Her öğrenci adı geçen proje çalışmalarına dönüşümlü olarak katılmaktadır.

4- İlköğretim okullarında İş Eğitimi derslerine kız ve erkek öğrenciler birlikte katılmaktadır.

5- İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programında yer alan paket ünitelere, çevrenin imkân ve özellikleri dikkate alınarak yeni paket üniteler eklenebilecektir.

6- Paket ünite ve proje konularının seçimi öğrencilerin bilgi, ihtiyaç ve seviyeleri dikkate alınarak, iş eğitimi zümre öğretmenleri tarafından her öğretim yılı sonunda belirlenecektir.

2. İş Eğitimi Ünitelerinin Kaynakları

İlköğretim okulu İş Eğitimi derslerinin üniteleri aşağıdaki kaynaklar esas alınarak hazırlanmıştır.

Tarım

Madencilik

İmalat

İnşaat

Enerji
 Ticaret
 Ulaştırma- Haberleşme
 Mali durumlar
 Aile – Konut
 Turizm
 Sağlık

3.İş Eğitimi Ünitelerinin Boyutları

Tasarı (Planlama)
 Üretim
 Materyal (Malzeme, gereç)
 Pazarlama
 Enerji
 Haberleşme
 Yönetim (Organizasyon, meslekleri tanıma)
 Sağlık (İş güvenliği koruyucu sağlık, çevre sağlığı)
 Sosyal (Olayın toplum gelişmesine etkisi)
 Değerlendirme (Sonucun değerlendirilmesi)

4.İş Eğitiminin Ünite Belirleyicileri

Konu kaynakları
 Boyutlar
 Dersin amaçları
 Öğrenci nitelikleri (MEB,1991: 55).

Boyutlar**Konu****Kaynakları****ÜNİTE****Dersin Amacı****Öğrenci Nitelikleri****Çizelge 2. İş Eğitiminin Ünite Belirleyicileri****J. SINIFLARA GÖRE MODELİN İŞLENİŞİ**

Her okulda iş v teknik, ev ekonomisi, ticaret, tarım alanlarından (en az iki alanda) işi eğitimi yapılaması esastır.

Kız ve erkek öğrenci ayırımı yapılmayacaktır.

Bir haftalık iş eğitimi ders saatleri, haftalık ders dağıtım programında kesintisiz yer alacaktır.

İş eğitimi derslerinin işlenmesinde gerekli olan araç-gereç, malzeme, teçhizat ve donanımlar okul idaresi tarafından temin edilerek gerekli eğitim ortamı sağlanacaktır (MEB, 1991: 12).

1. 4.SINIF ÜNİTELERİ

İŞ VE ENERJİ

NE YİYELİM? NE İÇELİM?

ŞEKİLLENDİRME VE İNŞA

BAHÇE İŞLERİ

2. 5.SINIF ÜNİTELERİ

İŞ VE ENERJİ

YEMEK PLANLAMA

GELİRLERİMİZ, GİDERLERİMİZ

ÇEVREMİZDE TURİZM

ŞEKİLLENDİRME VE İNŞA

BAHÇE İŞLERİ

3. 6.SINIF I.YARIYIL ORTAK ÜNİTELER

İnsanın Ekonomik Faaliyetleri + Tasarı ve Uygulama

Ürünlerin Hikâyesi + Tasarı ve Uygulama

Ulaştırma + Tasarı ve Uygulama

Kitle Haberleşimi + Tasarı ve Uygulama

Gezelim, Gezdirelim + Tasarı ve Uygulama

4. 6.SINIF II. YARIYIL ve 7.SINIF YARIYIL PAKET ÜNİTELER

1-Programda toplam üç yarıyıl için, dört alanda paket üniteler belirlenmiştir.

2-Paket ünitelerin seçilmesinde:

İşlik ve okul imkânları

Çevre özellikleri

Zaman özellikleri (İklim, mevsim)

Öğrenci özellikleri

Ünite süreleri dikkate alınarak, paket üniteler içinden bir veya birkaç ünite seçilebilecektir.

5. 8.SINIF PROJE

Öğretim yılı başında meydana getirilen dört öğrenci grubu, bu defa ikişer aylık sürelerle dönerli olarak dört ayrı alanda bir yıl süre ile eğitim görecektir.

Eğitim öğrencilerin meslekleri ve iş hayatını tanımalarına, beceri geliştirmelerine imkân sağlayıcı proje çalışmaları şeklinde uygulanacaktır.

Proje konusu işlenirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar:

Gruptaki azami 20 kişi olacak şekilde düzenlenecektir.

Derse ait konuların sırası alanların özelliğine bağlı olarak değiştirilebilir.

Çevremizdeki teknolojik faaliyetleri tanıma.

İş eğitimi dersinin aile ve çevre ekonomisindeki yeri ve önemini öğretme.

Öğrencilerin ilgili bir proje üzerinde çalışmalarına yardımcı olma, onların aile ve çevredeki hayatlarını geliştirmelerine rehberlik etme yolu izlenecektir.

K. İŞ VE TEKNİK EĞİTİMİ PAKET ÜNİTELERİ (6.7.8.SINIFLAR)

Enerji Tasarrufu, Plastik İşleri, Şekillendirme Ve İnşa, Yapıcılık, Sıhhi Tesisat İşleri, Boya-Badana Ve Cila İşleri, Basit Elektrik Devreleri Ve Elektrik Tesisatçılığı, Elektrik Motorları, Basit Elektronik Devreler, Teknik Resim, Ağaç İşlerinde Kesme-Oyma İşleri

Ağaç İşlerinde Birleştirme, Kakmacılık, Metal İşler, Metallerde Birleştirme, Cilt İşleri, Evde Ve Okulda Bakım Ve Onarım İşleri,

L. EV EKONOMİSİ PAKET ÜNİTELERİ (6.7.8.SINIF)

Özel Durumlarda Ve Hastalıklarda Beslenme, Ev Yönetimi İlkeleri, Besin Hazırlama Teknikleri, Ev Kazaları, Çocuk Hastalıkları, Makrome, Ev Düzenleme, Deri İşleri, Besinlerin İşlenmesi, Kıl İşleri Kurum Beslenmesi, Dikiş Teknikleri Ve Giyecek Hazırlama, Kişi Ve Toplum Özellikleri, Örucülük, Giyecek Seçiminde Temel İlkeler, Evdeki Araçlarımız, Ferdi Bakım, Çarpana Dokuma, Kırkitli Dokuma, Dokuma Örgüleri.

M. TİCARET PAKET ÜNİTELERİ (6.7.8. SINIF)

Lokanta İşletmeciliği, Kooperatifçilik, Bilânço Esasına Göre Defter Tutma, Temel Daktilografi, Ticaret Bilgisi, Maliyet Hesapları, Faiz ve Iskonto, Yazışma Teknikleri, Ticaret Şirketleri, İş Yönetimi, Bankacılık, Otel İşletmeciliği, İş Ve İşletme, Dosyalama Teknikleri, Pazarlama, Büro Makinelerinin Kullanımı Ve Bakımı, Turizm Rehberliği, Turizmle Kalkınma, İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutma.

N. TARIM PAKET ÜNİTELERİ (6.7.8. SINIF)

İlimizde Tarım, Tavukçuluk, Sebzecilik, Süs Bitkileri, Meyvecilik, Ormancılık, Toprak Muhafaza Ve Sulama, Meteoroloji, Tarla Tarımı, Bağcılık, Sığır Yetiştiriciliği, Koyun Yetiştiriciliği, İpek Böcekçiliği, Arıcılık, Su Ürünleri.

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Taşdemir (1988) "İlköğretim Okul İş Eğitimi Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi" konusunda; Türkiye'de 1980'li yıllarda uygulamaya geçilen ve deneme mahiyetinde sürdürülen ilköğretim uygulamasında karşılaşılan büyük problemleri tespit etmiştir. Bu problemler ders araç ve gereçleri, fiziki ortamın yetersizliği ve nitelikli iş eğitimi öğretmenlerinin temini gibi problemlerdir. Bu araştırmada, elde edilen önemli hususlardan biri de, mevcut İş Eğitimi derslerini okutan öğretmenlerin % 14'ünün İş Eğitimi konusunda herhangi bir hizmet öncesi ve hizmet içi kursa tabi tutulmadan temin edilen öğretmenler olduğunun ortaya çıkmasıdır.

Erdoğan (1990) "İlköğretim İkinci Kademedeki İş Ve Teknik Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi " konusunda; davranış ve uygulamalarının değerlendirilmesi amacıyla; yönetici, iş ve teknik eğitim öğretmeni ile son sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Anketi cevaplandıran yönetici, öğretmen ve öğrenciler; iş ve teknik eğitim uygulamalarında, temrinlik malzeme, kaynak, araç-gereç, atölye ve takım yetersizliği gibi maddi yetersizlikler olduğunu belirtmişlerdir.

Karapınar (1992) "Kuruluşundan Bu Yana G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Eğitimi Bölümü Ev Ekonomisi A.B.D. Programından Mezun Olan Kişilerin İstihdamları, Sorunları Ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma" konusunda; Teknoloji öğretmenlerinin yetiştirmelerine katkıda bulunan G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Eğitimi Bölümü Ev Ekonomisi eğitimi anabilim dalına kuruluşundan bugüne kadar alınan öğrenciler, öğrencilere uygulanan öğretim programları, başarı durumları, mezuniyet sonrası istihdamları, sorunları ve çözüm yolları belirlenmeye çalışılmıştır. Mezuniyetleri ve görev yerleri tespit edilebilen Ev Ekonomisi öğretmenlerine anket uygulanmış ve derlenen bilgiler değerlendirilerek sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda çözüm yolları önerilerek bu alanda yapılacak çalışmalara katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Kandıra (1993) “İlköğretim Okullarındaki İş, Eğitimi (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Ticaret, Tarım) Derslerin Etkinliğinin Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” konusunda; Öğrencilerde davranış ve kişiliklerin şekillendiği ilköğretim okulu ikinci kademedede (Ankara İlindeki) iş eğitimi derslerinin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla; iş eğitimi öğretmenleri, sekizinci sınıf öğrencileri, mezun öğrenciler ve öğrenci velilerine anket uygulanmıştır. Anketi cevaplandıran iş eğitimi öğretmenleri, sekizinci sınıf öğrencileri ve mezun öğrenciler; iş eğitimi uygulamalarında, temrinlik malzeme, kaynak, araç-gereç ve takım yetersizliğini belirtmişlerdir. İş eğitimi branş öğretmeni sayısı yetersizdir ve halen mevcut olan öğretmenlere de konu ile ilgili hizmet içi eğitim verilememektedir. İş eğitimi uygulamalarında; çeşitli imkânsızlıklar sebebiyle öğrenci ilgisi dikkate alınmamakta ve bazı alanlar, öğrencilere hiç tanıtılamamaktadır.

Cesur (1995) “İlköğretim Okullarındaki Yeni İş Eğitimi (İş Ve Teknik, Ev Ekonomisi, Ticaret, Tarım) Program Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)” konusunda; Bu araştırma ile yeni iş eğitimi program uygulamalarındaki, eğitim durumlarının etkinliği, amaçlara ulaşmadaki yetersizlikler ve uygulamada karşılaşılan olumsuzluklar ortaya çıkarılarak, olumsuzlukları giderici tedbirlerin neler olabileceği bilimsel olarak açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla iş eğitimi öğretmenlerine ve ilköğretim okulu ikinci kademe öğrencilerine anket uygulanmıştır. Anket sonuçları çeşitli yönlerden incelenmiş ve tablolastırılarak değerlendirilmiştir.

Sayın (2001) “İlköğretim İş Eğitimi Programının Teknoloji, Atölye Ortamları Ve Materyaller Açısından Değerlendirmesi” konusunda; Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarındaki teknoloji tabanlı İş eğitimi programının, ne derecede teknolojiyi takip ettiği, atölye ortamlarının ne durumda olduğu ve öğretmenlerin ders içi etkinliklerinde, anlatım ilke ve yöntemleri ile ders materyallerini kullanma düzeylerini belirlemektir. Çalışmanın verileri 27 ilde 125 öğretmene anket uygulanarak toplanmıştır. Veri analizleri sonucunda; İş eğitimi atölye ortamlarının kapasitelerinin ve eğitim-öğretim araçlarının yetersiz olduğu, İş eğitimi

öğretmenlerinin ders materyali ve teknoloji kullanımlarının yetersiz olduğu; İş eğitimi derslerine giren resim öğretmenlerinin İş eğitimi alanında yetersiz kaldığı saptanmıştır.

Albayrak (2001) “İlköğretim Okulu İş Eğitimi Ünitelerinin Bilgisayar Ortamında Öğretimi” konusunda; Bu çalışmada, İlköğretim Okullarında okutulan İş Eğitim dersi, bilgisayar kullanarak öğrenciye aktarılmaya çalışılmıştır. Bunun için Microsoft Ofis 2000 PowerPoint programı kullanılarak İş Eğitimi dersi müfredatına uygun bir yazılım geliştirilmiştir. Bu yazılımda bilgisayar teknolojisinin getirdiği resim, grafik, ses, animasyon teknikleri kullanılmıştır. Bilgisayarın, öğrenmenin meydana getirdiği bir ortam olarak kullanılmasına, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendirmesine, öğrencinin programdan, kendi öğrenme hızına göre yararlanabilmesine özen gösterilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmada betimsel bir yöntem kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni, 2005–2006 öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy, Üsküdar ve Kartaldaki ilköğretim okulları oluşturmaktadır.

Örnekleme ise Kadıköy, Üsküdar ve Kartal ilçelerinden rasgele seçilen Kadıköy -Moda İ.Ö.O,Üsküdar –Atatürk İ.Ö.O,Kartal-İhsan Bayrakçı İ.Ö.O’larından seçilen 210 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

İstanbul ili ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin burada aldıkları İş Eğitimi dersi hakkındaki görüş ve önerileri, uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan anketle belirlenmiştir. Anket formu 30 maddeden oluşmaktadır. İş Eğitimi dersine karşı öğrencilerin ilgilerini gösteren, gerekli malzemelerin teminindeki güçlükleri belirten, atelye, işlik ve uygulama alanlarındaki malzeme araç-gereç yeterliliğini, paket ünitelerin seçilmeden önce, öğrenci bilgi isteklerini ve görüşlerini ortaya koyan, öğrenci kişisel niteliklerini belirten bir anket hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve İstatistiksel Analiz

Anket Mayıs 2006 tarihinde, sınıf ortamında öğrencilere uygulanmıştır. Anket kısaca tanıtılarak öğrencilere dağıtılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 13.0 (Statistical Package For Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Verilerin analizinde frekans, yüzde (%) alınmış ve bulgular tablolar halinde verilmiştir.28.-29.-30. sorular sadece 8.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bu

doğrultuda Tablo 3.28, Tablo 3.29, Tablo 3.30 a –3.30 b, toplam 73 öğrenciye uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde İstanbul ili İlköğretim okullarında ki İş Eğitimi (İş ve Teknik Eğitimi, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret) ders programı uygulamaları ile ilgili öğrenci görüşlerinden sağlanan bilgilerin analizi ve yorumu yapılmaktadır. Araştırmadan sağlanan bilgiler, amaçlar kısmında yer alan alt amaçlarına göre başlıklandırılmıştır.

1-İstanbul İlinde Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulları

1.a: Okullar

Tablo 4.1.a: Araştırmaya Katılan İlköğretim Okullarının İsimleri

Okullar	f	%
Moda İ.Ö.O	72	34.3
Atatürk İ.Ö.O	88	41.9
İhsan Bayrakçı İ.Ö.O	50	23.8
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan okulların ; %34.3 Moda İlköğretim Okulu öğrencileri , %41.9 Atatürk İlköğretim Okulu öğrencileri , %23.8 İhsan Bayrakçı İhsan Bayrakçı İlköğretim Okulu öğrencileridir.

1.b:Sınıflar

Tablo 4.1.b: Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıflar	f	%
6	74	35.2
7	63	30.0
8	73	34.8
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinden % 35.2'si 6.sınıfta , %30'u 7.sınıfta %34.8'i 8.sınıfta okumaktadır.

1.c:Cinsiyet

Tablo 4.1.c: Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	f	%
Kız	102	48.6
Erkek	108	51.4
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan ilköğretim okulu öğrencilerinin %48.6 kız öğrenciler, %51.4 erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

2-Öğrenci Ailelerinin Gelirleri

Tablo 4.2: Ailelerin Gelir Durumları

Gelir	f	%
300–500 YTL	15	7.1
501–700 YTL	52	24.8
701–900 YTL	76	36.2
901 YTL ve yukarısı	67	31.9
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrenci ailelerinin %7.1’inin 300–500 YTL , %24.8’inin 501–700 YTL , %36.2’sinin 701–900 YTL , %31.9’unun 901 YTL ve yukarısı gelire sahip oldukları görülmektedir.

3-Sevilen ve İlgi Duyulan Dersler

Tablo 4.3: Sevilen ve İlgi Duyulan Derslerin Dağılımı

Dersler	f	%
Türkçe, Sosyal ve Kültür Dersleri	43	20.5
Matematik ve Fen Dersleri	78	37.1
İş Eğitimi Dersleri	60	28.6
Beden Eğitimi, Resim ve Müzik Dersleri	29	13.8
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 37.1’lik kısmının ilk sırada “Matematik ve Fen Grubu “dersleri sevdikleri görülmektedir. Bunu sırasıyla %28,6 ile “İş Eğitimi” dersleri %20.5 ile “Türkçe, Sosyal ve Kültür “dersleri ve %13.8 ile de “Beden Eğitimi, Resim ve Müzik” derslerinin takip ettiği görülmüştür.

Araştırmada elde edilen veriler değerlendirildiğinde İş Eğitimi dersi, ilköğretim okulu öğrencileri tarafından çok sevildiği görülmektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin en çok sevdiği ders Matematik ve Fen dersleridir. Üçte birinden fazlası da İş Eğitimi derslerini çok sevdiğini belirtmişlerdir. Tabloya göre İş Eğitimi derslerinin ikinci sırada sevilme nedenleri, uygulamaya dayalı bir ders olması ve yaratıcılıklarını kullanabilmeleri bu dersi sevmelerine neden olduğu söylenebilir.

4-İş Eğitiminde İlgi Duyulan Alanlar

İş Eğitimi; İş ve Teknik Eğitimi, Ev Ekonomisi, Ticaret ve Tarım olmak üzere dört ayrı alanla ilgili bilgi ve becerileri öğrencilere kazandırmaktadır. İlköğretim okulu öğrencilerinin bu alanlara karşı olan ilgileri;

Tablo 4.4: İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İş Eğitimi Dersindeki Alanlara İlgileri

Alanlar	f	%
İş ve Teknik Eğitimi	93	44.2
Ev Ekonomisi	114	54.3
Tarım	2	1.0
Ticaret	1	0.5
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %54.3'ü İş Eğitimi derslerinden “Ev Ekonomisi” alanına ilgi duyduklarını birinci sırada belirtmişlerdir. Bunu sırasıyla %44.2'si ile “İş ve Teknik Eğitimi” , %1 ile Tarım ve % 0.5 gibi düşük oranla da “Ticaret”izlemektedir.

Ticaret ve Tarım alanına karşı öğrenci ilgisinin düşük olması düşündürücüdür. Bu alanlardaki teorik bilgilerin uygulamaya dönüştürülememesinin,

ilgi azlığına sebep olduğu söylenebilir. Ev Ekonomisi dersine ilgi duymalarının sebebi ise öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılan problemlere çözüm getirdiği söylenebilir.

5-İş Eğitimi Dersinin Özellikleri

5.a:İş Eğitimi Derslerinin Sevilen Yönleri

Tablo 4.5.a: İş Eğitimi Derslerinin En Sevilen Yönleri

Sevilen Yönleri	f	%
Değişik ilgi ve meslek alanlarını tanıtması	32	15.2
Uygulamaya dayalı bir ders olması	122	58.1
Günlük hayatta kullanabileceğimiz bilgi ve beceriler kazandırması	52	24.8
Diğer	4	1.9
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %58.1' i uygulamaya dayalı bir ders olmasını birinci sırada tercih etmişlerdir. Bunu sırasıyla %24.8 ile günlük hayatta kullanılan bilgi ve beceriler kazandırması , %15,2 ile değişik ilgi ve meslek alanlarını tanıtması ,%1.9 ile diğer nedenler takip etmektedir.

İş eğitimi dersinde, öğrencilerin uygulama yaparken bilgi ve becerilerini rahatlıkla kullanabildiklerini ve enerjilerini harcayabildiklerinden dolayı bu dersi sevdiklerin söylenebilir.

5.b:İş Eğitimi Derslerinin Sevilmeyen Yönleri

Tablo 4.5.b: İş Eğitimi Derslerinin Sevilmeyen Yönleri

Sevilmeyen Yönleri	f	%
Çok masraflı bir ders olması	81	38.6
Konuların çok ağır ve zor olması	7	3.3
Atelye araç-gereç durumunun yetersiz olması	48	22.9
Malzeme bulma ve taşıma zorluğu	74	35.2
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 38.6 ‘lık kısmı İş Eğitimi dersinin çok masraflı bir ders olmasını birinci sırada sevilmeyen yönü olarak belirtmiştir. Bunu sırasıyla %35.2 ile malzeme bulma ve taşıma zorluğu ,%22.9 atelye araç gereç durumunun yetersiz olması , %33 ile de konuların çok ağır ve zor olması olumsuzlukları takip etmektedir.

İş Eğitimi programının uygulamadaki başarısını; işliklerin yetersizliği ve malzeme temininden kaynaklanan güçlükler sebebiyle olumsuz yönde etkilendiği söylenebilir.

6-Malzeme Temininde Karşılaşılan Güçlükler

Tablo 4.6: Malzeme Sağlanan Kaynaklar

Kaynaklar	f	%
Okuldan veriliyor	16	7.6
Ailem ve kendi imkânlarımla temin ediyorum	177	84.3
Arkadaşımdan temin ediyorum	5	2.4
Temin edemiyorum	12	5.7
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %84.3'ünün malzemeyi kendi imkânlarıyla temin ettiklerini belirtirken , % 7.6'sının okuldan verildiğini , %5.7'sinin temin edemediğini , %2.4 'ünün arkadaşlarından temin ettiklerini belirtmişlerdir.

Tabloya göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun malzemeleri ailesi ve kendi imkânlarını kullanarak temin ettikleri ve bu sonuca göre fakir aile çocuklarının malzeme temininde güçlüklerle karşılaştıkları söylenebilir.

7-İş Eğitimi Haftalık Ders Saatleri

Tablo 4.7: Haftalık İş Eğitimi Ders Saatleri İsteği

Ders Saatleri	f	%
2–3 saat	61	29.0
3–4 saat	123	58.6
4–5 saat	22	10.5
5 saatten fazla	4	1.9
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %29.0'u İş Eğitimi haftalık ders saatinin 2–3 saat olmasını , % 58.6'sı 3–4 saat olmasını,%10.5'i 4–5 saat olmasını ve %1.9'u 5 saatten fazla olmasını istemişlerdir.

Buna göre İlköğretim Okullarında, İş Eğitimi derslerinin uygulamalı bir ders olması nedeniyle öğrencilerin, şu anki 2 saatlik ders saatini yetersiz bulduklarını söylenebilir.

8- İş Eğitimi Uygulama Alanları

Tablo 4.8.a:İş ve Teknik Dersi Uygulamalarının Yapıldığı Yerler

Uygulamanın Yapıldığı Yerler	f	%
Atelye	159	75.7
Sınıf	51	24.3
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 75.7'si İşve Teknik Eğitimi derslerini atelyelerde yaptığını belirtirken , %24.3' ü sınıflarda yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.b:Ev Ekonomisi Dersi Uygulamalarının Yapıldığı Yerler

Uygulamanın Yapıldığı Yerler	f	%
Atelye	99	47.1
Sınıf	111	52.9
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %47.1'i Ev Ekonomisi derslerini atelyelerde yaptığını belirtirken , %52.9 'u sınıflarda yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tabloya göre İş ve Teknik Eğitimi derslerinin büyük oranda atelyelerde uygulandığı söylenebilir. Ev Ekonomisi derslerinin ise her iki ortamda da yürütüldüğü söylenebilir.

9-İş Eğitimi Dersinin Yararlılığı

Tablo 4.9: İş Eğitimi Derslerinin Yararlılık Durumu

Yararlı mı?	f	%
Evet	197	93.8
Hayır	13	6.2
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %93.8'i İş Eğitimi derslerini yararlı bulduğunu belirtirken , %6.2'si yararlı bulmadığını belirtmektedir.

Tabloya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun İş Eğitiminin faydalı bir ders olduğuna inandıkları görülmektedir. Bu durumun İş Eğitimi uygulamalarının başarısını arttırıcı etken olduğu söylenebilir.

10-İş Eğitimi Dersinde Ders Kitabı Kullanma Durumu

Tablo 4.10: Öğrencilerin Ders Kitabı Kullanma Durumu

Ders Kitabı Kullanma Durumu	f	%
Evet	175	83.3
Hayır	35	16.7
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %83.3'ü İş Eğitimi dersinde kitap kullanırken , %16.7'si ders kitabı kullanmadıklarını belirtmektedir.

Cesur'un 1995'te yaptığı araştırmada 1993–1994 öğretim yılında yeni programa uygun olarak hazırlanmış Talim ve Terbiye Kurulu onaylı ve tavsiyeli İş Eğitimi ders kitaplarına rastlanmıştır.

11- Atelye ve İşliklerin Yeterliliği

Tablo 4.11:Atelye ve İşliklerin Yeterlilik Derecesi

Yeterlilik Derecesi	f	%
Yeterli	89	42.4
Yetersiz	121	57.6
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 57.6'sı atelye ve işliklerdeki araç, gereç ve malzeme durumunun yeterli olmadığını , %42.4'ü yeterli olduğu görüşündedir.

İş Eğitimi programının dersin amaçlarını gerçekleştirmedeki etkinliği büyük oranda atelye işlik ve uygulama alanlarının yeterliliğine bağlıdır. Bu nedenle dersi etkili bir şekilde işlemek için istenilen özelliklerdeki atelye ve işliklerin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

12-Malzeme Temini

Tablo 4.12: Malzeme Temininde Karşılaşılan Güçlükler

Malzeme Durumunda Karşılaşılan Güçlükler	f	%
Yeterli	98	46.7
Yetersiz	112	53.3
TOPLAM	210	100,0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %53.3'ünün malzeme karşılama konusunda zorlukla karşılaşmadıklarını belirtirken , %46.7'si güçlükle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

İş Eğitiminin etki derecesi, derslerde yapılan uygulama çalışmalarının fazla yapılması ile doğru orantılıdır. Yapılan her uygulama, malzeme ihtiyacını ortaya

çıkartır. Malzemede karşılaşılan güçlüklerin fazla olması uygulama sayısını azaltır ve verimi düşürdüğü söylenebilir.

13-Paket Ünitelerinin Tespiti

Tablo 4.13:Paket Ünitelerinin Seçiminde Öğrenci Görüşlerinin Dikkate Alınma Durumları

Öğrenci Görüşlerinin Dikkate Alınma Durumları	f	%
Evet	85	40.5
Hayır	125	59.5
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 59.5'i kendi görüşlerinin dikkate alınmadığını belirtirken , %40.5'inin görüşlerinin öğretmenleri tarafından dikkate alındığını belirtmişlerdir.

İş Eğitimi programına göre 6 sınıf ikinci yarıyıl ve 7.sınıfta okutulacak paket ünitelerin tespitinde öğretmenlerin öğrenci ilgilerini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Paket ünitelerin tespitinde öğrencilerin ilgi ve isteklerinin göz önüne alınmasına ilişkin olarak öğrenci görüşleri dikkate alınması gerektiği söylenebilir.

14-İş Eğitimi Dersinin Amaçları

Tablo 4.14.a: İş Eğitimi Derslerinin Teknolojik Gelişmelerin Birey ve Toplum Üzerindeki Etkisinin Anlama Durumu

Teknolojik Gelişmenin Yararlılığı	f	%
Evet	108	51.4
Hayır	102	48.6
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %51.4'ü İş Eğitimi dersinin teknolojinin birey ve toplum üzerindeki etkisinin yararlı olduğunu düşünürken , %48.6'sının yararlı olmadığı görüşündedirler.

Tabloya göre, İş Eğitimi dersinde teknolojik gelişmelere yer verildiği ve bu gelişmelerin birey ve toplum üzerinde olumlu etki bıraktığı anlaşılabılır.

Tablo 4.14.b:İş Eğitimi Derslerinin Günlük Hayatta Karşılaşılan Problemlere Çözüm Durumu

Problemlere Çözüm Getirme Durumu	f	%
Evet	128	61.0
Hayır	82	39.0
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %61.0'i İş Eğitimi derslerinin günlük hayatta karşılaşılan problemlere çözümler getirdiğini belirtirken , %39.0'u çözümler getirmediğini düşünmektedir.

Tabloya göre, İş Eğitimi dersinin amaçlarının günlük hayattaki sorunlara çözüm ürettiği söylenebilir.

Tablo 4.14.c: İş Eğitimi Derslerinin Yetenek Tanımadaki Durumu

Yeteneği Tanımasına Etkisi	f	%
Evet	195	92.9
Hayır	15	7.1
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 92.9 'u İş Eğitimi derslerinin yetenekleri tanımada etkili olduğu görüşündeyken, %7.1'i yeteneklerinin geliştirmediklerini düşünmektedirler.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin bireylerin yeteneklerini tanımada etkin olduğu görüşü ortaya çıktığı söylenebilir.

Tablo 4.14.d: İş Eğitimi Derslerinin İş Yapabilme Becerisi Mutluluğunu Hissetme Durumu

İş Yapabilme Becerisi Mutluluğunu Hissetme Durumu	f	%
Evet	194	92.4
Hayır	16	7.6
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin % 92.4'ü İş Eğitimi derslerinde iş yapabilme becerisi mutluluğunu hissedebilmekteyken , %7.6'sı bu hisse kapılmadıkları görüşündedirler.

İş Eğitimi dersi uygulamaya dayalı bir ders olduğu için öğrencilerin yaratıcılıklarının ön plana çıkarabilecekleri bir alan olması ve bundan dolayı öğrencilerin iş yapabilme becerisi mutluluğunu hissedebilmesini sağlayabilir.

Tablo 4.14.e: İş Eğitimi Derslerinin Zevk Geliştirme Etkisi Sağlama Durumu

Zevk Geliştirmeye Etki Sağlama Durumu	f	%
Evet	189	90.0
Hayır	21	10.0
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %90.0'ı İş Eğitimi derslerinin zevk geliştirme etkisi sağladığını düşünürken , %10.0'u bu görüşte olmadığını belirtmektedir.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin, öğrencilerin zevklerinin gelişmesine etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.14.f: İş Eğitimi Derslerinin Sosyal Yöndeki Gelişme Durumu

Sosyal Yöndeki Gelişme Durumu	f	%
Evet	162	77.1
Hayır	48	22.9
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %77.1'i İş Eğitimi derslerinin sosyal yöndeki gelişmenin faydalı olduğu görüşünderken , %22.9'u bu görüşe katılmamaktadır.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin sosyal yöndeki gelişmede faydalı olduğu söylenebilir.

Tablo 4.14.g: İş Eğitimi Derslerinde Yapılan İşlerin Günlük Hayatta Kullanma Durumu

Yapılan İşlerin Günlük Hayatta Kullanma Durumu	f	%
Evet	166	79.0
Hayır	44	21.0
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %79.0'u İş Eğitimi derslerinde yapılan işlerin günlük hayatta kullanabilirliğini düşünürken , %21.0'i kullanabileceğini düşünmemektedir.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinde yapılan işlerin günlük hayatta kullanılabileceği söylenebilir.

Tablo 4.14.h: İş Eğitimi Derslerinin Malzeme, Zaman ve Enerji Tasarrufu Alışkanlık Kazandırma Durumu

Alışkanlık Kazandırma Durumu	f	%
Evet	160	76.2
Hayır	50	23.8
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %76.2'si İş Eğitimi derslerinin malzeme, zaman ve enerji tasarrufu alışkanlığı kazandığını düşünürken, %23.8'i derslerin malzeme, zaman ve enerji tasarrufu alışkanlığı kazandırmadığını düşünmektedir.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin malzeme, zaman ve enerji tasarrufu alışkanlık kazandığı söylenebilir.

15-Mesleki İlgi ve Yetenek

Tablo 4.15: İş Eğitimi Derslerinin Mesleki İlgi ve Yetenek Geliştirme Durumu

İlgi ve Yetenek Geliştirme Durumu	f	%
Yeterli	198	94.3
Yetersiz	12	5.7
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %94.3'ü İş Eğitimi derslerinin mesleki ilgi ve yetenek geliştirmede etkili olduğu görüşündeyken , %5.7'si mesleki ilgi ve yetenek geliştirmede etkin olmadığı görüşündeler.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin mesleki ilgi ve yetenek geliştirmede etkili olduğu söylenebilir.

16-İş Hayatı ve Meslekler

Tablo 4.16: İş Eğitimi Derslerinin İş Hayatını ve Mesleklerini Tanıma Durumu

İş Hayatını ve Mesleklerini Tanıma Durumu	f	%
Yeterli	198	94.3
Yetersiz	12	5.7
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %94.3'ü İş Eğitimi derslerinin iş hayatını ve mesleklerini tanımada faydalı olacağı görüşünderken , %5.7'si faydalı olamayacağını düşünmekte.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinin iş hayatını ve mesleklerini tanımada faydalı olduğu söylenebilir.

17-Sergi

Tablo 4.17: Ürünleri Sergileme İmkân Durumu

Ürünleri Sergileme Durumu	f	%
Evet	203	96.7
Hayır	7	3.3
TOPLAM	210	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %96.7'si ürünlerini sergileme imkânı bulurken , %3.3'ü sergileme imkânı bulamamaktadır.

Tabloya göre, öğrencilerin çoğunluğunun oluşturdukları ürünleri sergileme imkânlarının olduğu söylenebilir.

18–8.Sınıf Proje Konuları

Tablo 4.18:Proje Konularını Kendileri Tespit Durumu

Proje Konularının Belirlenmesi	f	%
Evet	59	80.82
Hayır	14	19.18
TOPLAM	73	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %80.82 ‘si 8.sınıf proje konularını kendileri belirlerken , % 19.18 ‘inin proje konularının kendileri tarafından belirlenmediğini görülmektedir.

Tabloya göre, 8.sınıf öğrencileri projelerini, kendileri tarafından oluşturdukları söylenebilir.

19–8.Sınıf Proje Uygulama Süreleri

Tablo 4.19:Proje Uygulamalarında Sürenin Yeterlilik Durumu

Sürenin Yeterlilik Durumu	f	%
Evet	57	78.08
Hayır	16	21.92
TOPLAM	73	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan 8.sınıf öğrencilerinin %78.08 ‘i proje uygulamalarındaki sürenin yeterli olduğunu düşünürken , % 21.92’si proje uygulamalarında sürenin yeterli olmadığını düşünmektedir.

Tabloya göre, İş Eğitimi derslerinde, 8.sınıf öğrencilerinin, proje uygulamalarında, sürelerinin yeterli olduğu söylenebilir.

20–8.Sınıf Alanlar İtibariyle Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu

Tablo 4.20 a:8.Sınıf İş ve Teknik Eğitimi Dersi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu

İş ve Teknik Eğitimi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu	f	%
Evet	53	76.60
Hayır	20	23.40
TOPLAM	73	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan 8.sınıf öğrencilerinin %76.60'ı, iş ve teknik eğitimi dersi proje faaliyetlerine katılırken , % 23.40'ı iş ve teknik eğitimi dersi proje faaliyetlerine katılmamıştır.

Tabloya göre, İş ve Teknik Eğitimi derslerinde, 8.sınıf öğrencilerinin, proje faaliyetlerine katılmalarında istekli oldukları söylenebilir.

Tablo 4.20 b:8.Sınıf Ev Ekonomisi Dersi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu

Ev Ekonomisi Proje Faaliyetlerine Katılma Durumu	f	%
Evet	55	75.34
Hayır	18	24.66
TOPLAM	73	100.0

Bu sonuca göre, araştırmaya katılan 8.sınıf öğrencilerinin %75.34'ü ev ekonomisi dersi proje faaliyetlerine katılırken , %24.66'sı ev ekonomisi dersi proje faaliyetlerine katılmamıştır.

Tabloya göre, Ev Ekonomisi derslerinde, 8.sınıf öğrencilerinin, proje faaliyetlerine katılmalarında, İş ve Teknik dersinden daha istekli oldukları söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde ilköğretim okulu İş Eğitimi program uygulamalarının değerlendirilmesi ile ilgili olarak elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler geliştirilecektir.

Sonuçlar

İlköğretim okulu öğrencilerinin en çok sevdiği ders Matematik ve Fen dersleridir. Üçte birinden fazlası da İş Eğitimi derslerini çok sevdiğini belirtmişlerdir.

İş Eğitimi derslerinde, öğrenciler en çok Ev Ekonomisi alanına ilgi duymaktadır. İş ve Teknik Eğitimi alanına ise yarıdan fazlası ilgi göstermektedir. Özellikle Ticaret ve Tarım alanına karşı öğrencilerin ilgileri yetersizdir. Yetersiz olmasının sebebi ilköğretim okullarında yeteri kadar Ticaret ve Tarım öğretmenlerinin olmamasından kaynaklanmaktadır.

İş Eğitimi derslerinin uygulamaya dayalı bir ders olması, günlük hayatta kullanabilecekleri bilgi ve becerileri kazandırması ve meslek alanlarını tanıtmaları nedeniyle öğrencilerin bu dersi sevdiklerini belirtmişlerdir.

İş Eğitimi derslerinin işlendiği atelye ve sınıf uygulama alanlarında ki araç gereç ve donanımların yarıdan fazlasında yeterli olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin dört üçten fazlası malzeme teminini kendi imkânlarıyla karşılaştıkları çok az bir kısmı malzeme temin edememektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin yarıdan fazlası, haftalık İş Eğitimi ders saatlerinin 3–4 saat olmasını istemektedir.

İş Eğitimi derslerinden İş ve Teknik Eğitimi alanının daha çok atelyede işlendiği, Ev Ekonomisi dersinin ise sınıfta işlendiği görülmüştür.

İlköğretim okulu öğrencilerinin beşte dördlük bölümü İş Eğitimi derslerinin yararına inanmaktadırlar. Öğrencilere göre İş Eğitimi derslerinin en olumlu yanı uygulamaya dayalı bir ders olması en olumsuz yanı ise malzeme bulma ve taşıma zorluğu olmasıdır.

İlköğretim okulu öğrencilerin büyük bölümü İş Eğitimi derslerinde, ders kitabı kullanmaktadır.

İlköğretim okulu öğrencilerine göre, İş Eğitimi öğretmenleri paket üniteleri tespit ederken, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini yeterince dikkate almamaktadırlar.

İlköğretim okullarında İş Eğitimi dersleri öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanımlarında, zaman, malzeme ve enerji tasarrufu gibi alışkanlıkları kazandırabilmede, iş hayatı ile meslekleri tanımlarında, mesleki ilgi ve yetenekleri tanımlarında, karşılaşılan problemlere pratik çözümler getirebilmelerinde, bir iş yapmanın hazzını ve gururunu duyabilmelerinde zevk geliştirme etkisi sağlamasında ve yapılan işleri günlük hayatta kullanabilmelerinde etkili olduğu görülmüştür.

İlköğretim okulu öğrencilerinin yarıdan fazlası İş Eğitimi derslerinin teknolojik gelişmelerinin birey ve toplum üzerindeki etkisinin anlama durumunda yararlı olduğunu düşünmektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin beşte üçlük kısmı İş Eğitimi derslerinin sosyal yöndeki gelişmede faydalı olduğunu düşünmektedir.

İlköğretim okulu öğrencilerinin, İş Eğitim derslerinde oluşturdukları ürünleri sergileme imkânlarının olduğu görülmüştür.

İlköğretim okulu 8.sınıf öğrencilerine göre, İş Eğitimi derslerinde proje konularını kendileri tespit etmekte ve görüşleri dikkate alınmaktadır. Proje uygulamalarında sürenin yeterli olduğunu düşünmektedirler.

İş Eğitimi derslerinde, öğrenciler en çok Ev Ekonomisi alanında proje faaliyetlerine katılmışlardır.

Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre, ilgililere ve bu konuda yapılacak araştırmalara yön göstermesi amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. İş Eğitimi programında yer alan derslerin süreleri arttırılmalıdır.
2. İş Eğitimi derlerinde her alana uygun atelyeler düzenlenmelidir.
3. Atelyeler gerekli araç ve gereçlerle donanmalıdır.
4. Öğrencilerin dersler ile ilgili araştırma yeteneklerini, ilgilerini arttırmaya yönelik araştırma gezileri ve sanatsal geziler düzenlenmelidir
5. İş Eğitimi programında yer alan paket ünite ve proje konularının tespitinde en çok okul ve atelye imkânları etkili olmaktadır. Öğrenci ilgileri ve zaman sürelerinde öğretmenler tarafından dikkate alınmalıdır.
6. İlköğretim okullarının büyük çoğunluğunda tarım alanında uygulama yapılmamaktadır. Kent merkezlerindeki okul alanları tarım uygulamalarına imkân vermemekte işlenen konular teorik bilgilere dayanmaktadır. Diğer alanlarda dersler atelye ve işliklerde işlenirken Tarım dersi uygulamaları için okullarımızın fiziki kapasitesi yetersiz kalmaktadır. Bu alandaki öğretmen sıkıntısı Tarım uygulamalarını başarısız kılmaktadır. Programda isteğe bağlı hale getirilmeli veya programdan çıkarılmalı.

7. Öğretmen ve öğrencilerin kolaylıkla yaralanabileceği uygulamaya yönelik, bol örnekli yardımcı ders kitapları ve aylık ünite dergileri yayınlanmalıdır. Öğrencilere, yapıcı ve yaratıcı özelliklerinin geliştirilmesini olumsuz yönde etkilediği için hazır proje setlerine yönlendirilmemelidir.
8. Öğrencilerin davranışlarında değişme ve gelişmenin ilgi, yetenek ve becerilerinin kaydedebileceği bir bilgi takip formu veya yetenek testleri ile öğrencilerin hangi alanlarda başarılı olduğu izlenerek yönlendirmenin İş Eğitimi içinde dağılımı yapılmalıdır.
9. İlköğretim ikinci kademedeki, iş eğitimi branşında olan yönetici ve öğretmenlerin sayısı oldukça az durumdadır. Resim –iş öğretmenleri ve hizmet içi eğitim kursuna katılan sınıf öğretmenleri branş öğretmenleri gibi derslere girmektedir. Bu durum, amaca uygun olarak mezun veren yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlara yeterli kontenjan tanınmamasına neden olmaktadır. Gerekli düzenlemeler yapılarak söz konusu derslere yalnız branş öğretmenlerinin girmesi sağlanmalı, iş eğitimi branşına ayrılan kontenjan artırılmalıdır.
10. İş Eğitimi programındaki, İş ve Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret derslerinin her birine branş öğretmenleri girmelidir.
11. İş Eğitimi öğretmenleri ile okul yöneticileri, periyodik olarak hizmet içi eğitime tabi tutularak sürekli kendilerini yenilemeleri sağlanmalıdır.
12. İş Eğitimi uygulamalarını geliştirmek ve ülke seviyesinde yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla “İş Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Projesi” hazırlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Alkan, Cevat.(1979). “ **Eğitim Ortamları** “ A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayını, No, 85 Ankara.

Alkan, Cevat.(1984). “**Eğitim Teknolojisi “ Kurumlar – Yöntemler “** Yarpıçoğlu Matbaası.

Alkan, Cevat. Doğan H, Sezgin, İ. (1988). “**Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları** “ , G.Ü. Gazi Eğitim Fak. Ankara

Albayrak, E (2001). “**İlköğretim Okulu İş Eğitimi Ünitelerinin Bilgisayar Ortamında Öğretimi**” Yüksek Lisans Tezi ,Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alparslan, Ayhan. (1993). “ **İlköğretim Okullarında Mesleğe Yönelme ve Rehberlik**” (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

Aytaç, T. (2003), “Geleceğin Öğrenme Biçimi:E-Öğrenme”, **Bilim ve Aklın Aydınlightında Eğitim Dergisi**-MEB Yayınları, Sayı 35, <http://www.meb.gov.tr/> (10.05.2005)

Baltacıoğlu, İ.H(1993).” **Pedagojide İhtilal**”, İstanbul: Özel Baskı. **Türklerde Yazı Sanatı**, Ankara: Kültür Bakanlığı.

Başaran, İ.E. (1983).“**Temel Eğitim ve Yönetimi** “ , A.Ü. Eğitim Fakültesi,

Black, P. (1998), “**An International Overview of Curricular Approaches and Models in Technology Education**”, *Journal of Technology studies*, Winter-Spring 1998, <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JTS/Winter-Spring-1998/PDF/black.pdf> (02.05.2005)

BEHRMAN, R.E., R.M. KLIEGMAN. (1994). **Nelson Essentials of Pediatrics**. W.B.Saunders Company. Independence Square West PA 19106., Philadelphia

Cesur , C.(1995). **“İlköğretim Okullarındaki Yeni İş Eğitimi (İş ve Teknik Eğitimi, Ev Ekonomisi, Ticaret ,Tarım)Program Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği) “**, Yüksek Lisans Tezi ,Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Correard, I. (2001), **“Twelve years of technology education in France, England and the Netherlands: how do pupils perceive the subject?”**, PATT–11 Conference Proceedings, <http://www.itea.org/PATT11/Correarddef.pdf> (06.10.2005)

Çilenti, K. (1984) **“ Eğitim Teknolojisi ve Öğretim “** , Kadioğlu Matbaası, Ankara.

Cicioğlu, H. (1986)**“ Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Orta Öğretim “** , Kadioğlu Matbaası, Ankara

De Vries, M., J. (1994), **“Technology Education in Western Europe”**, <http://www.itea.org/PATT10/Barak.pdf> (06.05.2003)

Doğan, H. (1979). **“ Analiz Hazırlama “** A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.

Doğan, H. (1975). **“ Endüstriyel Sanatlar Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Araştırması “** MEB, Ankara,

Doğan, H. (1977). **“ Ülkemizde Endüstrileşme ve Teknik Eğitim “** , Ankara A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.

Doğan, H. Kūlahçı, Ş. (1986). **“İlköğretim Okulu Araştırması “** Ankara, C:II M.E.G.S.B. İlköğretim Genel Müdürlüğü ve UNICEF.

Doğan, H. Şahinkesen, A. (1978). **“İş Eğitimi Özel Öğretim Yöntemleri “** , Anadolu Üniversitesi, A.Ö.F. , Eskişehir.

Doğan, H. (1983). **“ Teknoloji Eğitimi “** , A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara.

Doğan, H. (1986). **“ Mesleki ve Teknik Eğitim Programlarının Geliştirilmesinde Sistem Yaklaşımı “** MEB, Ankara.

DPT, 1985 Programı, No: DPT 1981, Ankara 1985

DPT , (1973). **“ Yeni Strateji ve Kalkınma Planları “** 3 Beşyıl, 1973 –1977 Ankara DPT Yayınları.

DPT , (1990). **“ Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı Öncesi Gelişmeler “** , 1984 –1988, DPT Yayınları Ankara.

DPT , (1989). **“ Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı”** (1990 – 1994) DPT Yayınları Ankara.

Dugger, W. E. Jr. (2001), **New Media and Standards for Technological Literacy**, <http://www.itea.org/PATT11/Duggerdef.pdf> (06.05.2005)

Erdoğan, Kamil. (1990). **“ İlköğretim II. Kademedeki İş ve Teknik Eğitimi Derslerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi “** (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi) Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, Selahattin. (1972). **“ Eğitimde Program Geliştirme “** , H.Ü Basımevi Ankara

GORDON, A., HACKER, M. AND VRIES, M. (1995). **Advanced Educational Technology İn Technology**. Education. Series, F: Computer and Systems Sciences, Vol. 109. Puplished İn Cooperation with NATO Scientific Affairs Division.

HEALY, J.M.(1997). **Çocuğun Gelişen Akli Doğumdan Ergenliğe Öğrenme ve Beyin Gelişimi**. Çeviren: A.B. Dicleli. ENKA Okulları Eğitim Dizisi. BZD Yayıncılık. ,İstanbul.

Kandıra, Ahmet. (1993). “ **İlköğretim Okulları İş Eğitimi Derslerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi** “ (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

Karaağaçlı , M. (2001).Teknoloji Eğitimi Öğretmenleri Yetiştiren Üniteler Örgüt Yapısındaki Yeni Yönelime İlişkin Görüşler, “**Eğitimde Yansımalar VI 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgüt Yönetimi Ulusal Sempozyumu 11-13 Ocak 2001**” ,Tekışık Yayınları, Ankara.

Karapınar , E. (1992). “**Kuruluşundan Bu Yana Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Teknoloji Eğitimi Bölümü Ev Ekonomisi A.B.D. Programından Mezun Olan Kişilerin İstihdamları, Sorunları ve Çözüm Yolları**” Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

M.E. B. (1991). “ **İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programı** “ , İlköğretim Genel Müdürlüğü Ankara.

M.E. B. (1983).“ **İlköğretim Okulu Kılavuzu** ” . İlköğretim Genel Müdürlüğü.

Murata, S., Stern, S. (1993), “**Technology Education in Japan**”, **Journal of Technology Education**, <http://www.infomotions.com/serials/jot/jot-v5n01-murata-technology.txt> (02.05.2003).

R.G. (1983).21166 Sayı

R.G. (2 Eylül 1983). “ Hayata Dönük Temel Eğitim Projesi “ Resmi Gazete, 18153.

R.G. (15 Ekim 1983).“ İlköğretim ve Eğitim Kanunu “ (222 Sayılı Kanun) Resmi Gazete, 10705, 12 Ocak 1961 , (2917 Sayılı Kanunla Değişiklik Yapılmıştır) Resmi Gazete 18192.

R.G. (18 Haziran 1983). ” Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 Sayılı Kanun) “ Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973. (2842 Sayılı Kanunla Değişiklik Yapılmıştır) Resmi Gazete 18081.

Sayın , M.(2001).”**İlköğretim İş Eğitimi Programının Teknoloji , Atölye Ortamları ve Materyaller Açısından Değerlendirilmesi**” ,Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

Sezgin, İ.(1974). “ **Endüstriyel Sanatlar ve Teknoloji Eğitimi** “ ESYÖÖ.

Sönmez, Veysel. (1993).“**Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı** “ Anı Yayıncılık Ankara.

Şenel, Ahmet. (1994).“Endüstriyel Teknoloji Öğretmenin Yetiştirilmesinde Yeni Yaklaşımlar “ **G.Ü. End. San. Eğt. Fak. Dergisi**, Cilt 2, 2–46.

Şenel, A. ve Erden, O. (1996). “**Endüstriyel Sanatlar ve Teknoloji Eğitimi**”, Ankara.

Taşdemir , M. (1988). **“İlköğretim Okulu İş Eğitimi Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi”** , Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

Uluğ, F. (2003), **“İlköğretimde Teknoloji Eğitimi”**, MEB Yayınları, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/ulug.htm> (15.05.2005)

YAZICIOĞLU Y., S.ERDOĞAN, E. GÜLCE. (2000). **Ülkemizde İş Eğitimi (Teknoloji Eğitimi) Dersine İlişkin Mevcut Durumun Ortaya Çıkarılması Ve Problemlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma**. MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları, No: 131.Ankara.

EKLER

ANKET FORMU
İSTANBUL İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA UYGULANAN
İŞ EĞİTİMİ DERS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerli Öğrenci,

“İlköğretim Okullarında Uygulanan İş Eğitimi Ders Programının Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans çalışması amacıyla hazırlanan bu anket formuyla sizlerin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Anket formu 30 maddeden oluşmaktadır. Size uygun seçeneğe (**X**) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi işaretlemekten geçmeyiniz. Vereceğiniz objektif cevaplar araştırmanın güvenilirliğini etkileyecektir.

Araştırma yapacağınız katkılar için teşekkür ederim.

042765712-Hesna Dilara GÜLERCAN

1-Okulun adı:.....

2-Sınıfınız:.....

3-Cinsiyetiniz:

- a-Kız ()
b- Erkek ()

4-Ailenizin geliri (Aylık) :

- a-() 300–500 YTL b-() 501–700 YTL c-() 701–900 YTL
d-() 1.000 YTL ve yukarısı

5-Okuduğunuz derslerden en çok sevdiğiniz ve ilgi duyduğunuz ders grubu hangisidir?

- a-() Türkçe, Sosyal ve Kültür Dersleri
- b-() Matematik ve Fen Dersleri
- c-() İş Eğitimi Dersleri
- d-() Beden Eğitimi, Resim ve Müzik Dersleri

6-İş Eğitimi derslerinde aşağıdaki alanlardan hangisine daha çok ilgi duyuyorsunuz?

- a-() İş ve Teknik Eğitimi
- b-() Ev Ekonomisi
- c-() Tarım
- d-() Ticaret

7-İş Eğitimi (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret) derslerinin en sevdiğiniz yönü nedir?

- a-() Değişik ilgi ve meslek alanlarını tanıtmaları
- b-() Uygulamaya dayalı bir ders olması
- c-() Günlük hayatta kullanabileceğimiz bilgi ve beceriler kazandırması
- d-() Başka (Belirtiniz).....

8-İş Eğitimi (İş Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım, Ticaret) derslerinin sevmediğiniz yönü nedir?

- a-() Çok masraflı bir ders olması
- b-() Konuların çok ağır ve zor olması
- c-() Uygulamalar için atelye ve araç-gereç durumunun yetersiz olması
- d-() Malzeme bulma ve taşıma zorluğu

9-İş Eğitimi için gerekli malzemeleri nasıl temin ediyorsunuz?

- a-() Okuldan veriliyor
- b-() Ailem ve kendi imkânlarımla temin ediyorum
- c-() Arkadaşlarımdan temin ediyorum
- d-() Temin edemiyorum

10-İş Eğitimi programının yürütülebilmesi için ders saati ne olmalıdır?

- a-() 2–3 saat
- b-() 3–4 saat
- c-() 4–5 saat
- d-() 5 saatten fazla

11-İş Eğitimi derslerini en çok hangi ortamda yürütüyorsunuz?

	Atelye	Sınıf	Laboratuvar	Bahçe
a-() İş ve Teknik Eğitimi	()	()	()	()
b-() Ev Ekonomisi	()	()	()	()
c-() Tarım	()	()	()	()
d-() Ticaret	()	()	()	()

Evet

Hayır

12-Okul programında yer alan İş Eğitimi

derslerini yararlı buluyor musunuz?

()

()

13-İş Eğitimi derslerinde, ders kitabı kullanıyor musunuz?

()

()

14-Okulunuzda İş Eğitimi atelye, işlik ve uygulama alanlarındaki malzeme araç-gereç yeterli midir?

()

()

15-İş Eğitimi için gerekli malzemelerin temininde güçlüklerle karşılaşılıyor musunuz?

()

()

16-İş Eğitimi derslerinde, okuduğunuz paket üniteler seçilmeden önce İş Eğitimi öğretmenleriniz tarafından sizlerin görüşü, bilgi ve istekleriniz dikkate alınıyor mu?

()

()

17-İş Eğitimi dersleri teknolojik gelişmelerin birey ve toplum üzerindeki etkisini anlamana yardım etmekte midir?

()

()

- 18-İş Eğitimi dersleri günlük hayatta karşılaşılan problemlere çözümler getirmekte midir? ☐ ☐
- 19-İş Eğitimi dersleri yeteneklerinizi tanımanızda etkili midir? ☐ ☐
- 20-İş Eğitimi dersleri bir iş yapabilme becerisi mutluluğunu hissedebilenizi sağlamakta mıdır? ☐ ☐
- 21-İş Eğitimi dersleri zevkinizin gelişmesini sağlamakta mıdır? ☐ ☐
- 22-İş Eğitimi dersleri sosyal yönünüzün gelişmesinde faydalı mıdır? ☐ ☐
- 23-İş Eğitimi derslerinde yaptığınız işleri günlük hayatta kullanabiliyor musunuz? ☐ ☐
- 24-İş Eğitimi dersleri sizlere malzeme, zaman ve enerji tasarrufu alışkanlığını kazandırabilmekte midir? ☐ ☐
- 25-İş Eğitimi dersleri mesleki ilgi ve yeteneklerinizin gelişmesinde etkili midir? ☐ ☐
- 26-İş Eğitimi dersleri iş hayatını ve meslekleri tanımanızda faydalı mıdır? ☐ ☐
- 27-İş Eğitimi derslerinde yaptığınız ürünleri sergileme imkânınız var mı? ☐ ☐
- 28.29.30. sorularını yalnız son sınıf öğrencileri cevaplandıracaklardır.
- 28-İş Eğitimi derslerinde proje konularınızı kendiniz mi? belirliyorsunuz? ☐ ☐
- 29-Proje çalışmaları için süre yeterli midir? ☐ ☐

30- 8.sınıf “Proje” konusunda alanlara göre faaliyetlere katıldığınız mı?

a-İş ve Teknik Eğitimi

()

()

b-Ev Ekonomisi

()

()

c-Ticaret

()

()

d-Tarım

()

()